

Onze Vogels

NUMMER 4 | APRIL | 2023

Nederlandse Bond
van Vogelliefhebbers

De

se

Grijze wouw

© Rik Meerema

Begin oktober 2015 beheerste het Drentse dorpje Oranje dagenlang het nieuws. Veel van de bewoners protesteerden tegen een veel groter (1.400) asielzoekerscentrum dan hun eerder was voorgespiegeld (700) en waar ze akkoord en blij mee waren. De framing in de media was toen dat de bewoners tegen asielzoekers waren, maar in werkelijkheid waren ze boos omdat ze door de politiek behoorlijk gepiepeld waren. Velen zullen zich het beeld van een bewoonster die de BMW van (toenmalig) staatssecretaris Klaas Dijkhof probeerde tegen te houden, nog wel herinneren.

Wat veel mensen waarschijnlijk niet weten is dat er vlakbij het dorp, aan het einde van een weg die eveneens Oranje heet, een klein maar bij vogelaars zeer bekend natuurgebiedje ligt, Diependal. Het is bekend, omdat dit één van de weinige plaatsen in ons land is waar ieder jaar meerdere paren roodhalsfuten broeden. Midden in het waterrijke natuurgebiedje staat een kijkhut. Deze hut bereik je via een 162 meter lange ondergrondse tunnel. Aan het eind van die tunnel kom je bij een wenteltrap die in de verhoogde kijkhut uitkomt. Overigens is de hele exercitie geen aanrader als je claustrofobisch bent!

De afgelopen dagen staat het dorp Oranje opnieuw op de kop. En opnieuw is het vanwege een buitenlandse gast. Ditmaal één

van het gevleugelde soort. Zijn chique naam is *Elanus caeruleus*, maar de meeste mensen zeggen gewoon Grijze Wouw. En 'wauw' is deze vogel zeker! Zijn meest dichtbijgelegen woongebied is het Iberisch Schiereiland. Verder omvat het Afrika, Arabië en verder naar het oosten tot in de Filipijnen. De afgelopen jaren dook er wel eens vaker een verdwaald exemplaar in ons land op. Deze vogel bleef vaak op grote afstand en liet zich meestal alleen door een telescoop bekijken. Het exemplaar in Oranje heeft echter een vrij exhibitionistisch gedrag en houdt zich de laatste dagen regelmatig op in een dode boom enkele tientallen meters voor de eerder beschreven kijkhut.

En daar stond ik dan vanochtend, de klok moest nog zeven slaan, voor de toegangstunnel. Verwachtingsvol legde ik de 162 meter tot de wenteltrap af. Bij het beklimmen van de tweeëntwintig treden bemerkte ik toch een wat verhoogde, hoopvolle hartslag. Boven aangekomen draaide ik mij in de richting die de vijf reeds aanwezige medevogelaars opkeken (allen met mondkapje!). Daar zat ie! Zeven uur in de ochtend en de dag was al geslaagd! Wat zijn nog meer?

INHOUD

In deze uitgave

Algemene vergadering 2023	5		17	Verstilde schoonheid
Het telen van gierst en millet	6		20	Non-verbale communicatie bij vogels
Alle begin is moeilijk	8		23	Kromsnaveln hebben behoefte aan groenvoer
Het plakken van beschadigde eieren	9		24	De beginnende kromsnavelkweker - Het houden van kromsnaveln - Deel 1
Kweekervaring met de zwartborstlijster (Turdus dissimilis)	10		26	Hoe begin je met Europese (zang) vogels? (3) - Boomklever
4e generatie v.d. Biggelaar	12		28	Uilen-Dierenpark De Paay
Phaeo kleurkanaries	14		30	Henk Branje 25 jaar hoofdredacteur

En verder

4	Column voorzitter
31	Column keurmeester
32	Bondsmededelingen
34	NBvV Info
34	Colofon
35	Kalendervogel

Coverfoto:
Grote goudvink
© Alois van Mingeroet

sel

De

“Niet tot antwoorden verplicht”

Tijdens mijn eerste openingswoord als voorzitter tijdens een Nederlands Kampioenschap klonk de euforie omdat de show weer door kon gaan, maar tegelijkertijd ook de bezorgdheid over de toekomst. Ik weet dat velen met mij ook bezorgd zijn, onder andere over het waar wij heen gaan met het houden van dieren.

Albert Zomer, voorzitter

De hertenkampen moeten sluiten, hekken moeten weg. Een hert moet buiten kunnen lopen, waarschijnlijk omdat de natuur zijn gang moet kunnen gaan, dus opgejaagd, gedood en gegeten kunnen worden door wolven. Jaren terug moest de bever weer uitgezet worden, want dat was toch wel een gemis in de Nederlandse natuur! Nu moet er bedacht worden hoe we mensen moeten waarschuwen vanwege doorgeknaagde en dus omvallende bomen langs de kant van de weg. Inmiddels is er besloten dat er weer bevers afgeschoten mogen worden. Misschien moeten we de auto maar verbieden en ons weer te paard verplaatsen? O, sorry, even vergeten! Het paard is een kuddedier en niet bedoeld om op te rij-

den. Misschien moeten wij excuses eisen van onze voorouders omdat zij er voor gezorgd hebben dat het veilig is in ons land, door destijds wilde dieren te bejagen, zodat ze ons vee en de dijken met rust lieten. Excuses vragen, omdat zij hertenkampen hebben ingericht, zodat wij een stukje natuur in de stad konden beleven. Ik ben mijn ouders nog steeds dankbaar dat zij mij meenamen naar het hertenkamp, naar het eendjespark en de dierentuin, zodat ik het verschil weet tussen een ree en het hert! Straks kennen wij deze alleen nog maar van plaatjes, maar “gelukkig” kennen wij dan wel de wolf! Wij leven op dit moment in rare tijden.

Tijdens de Nederlandse Kampioenschappen had ik de vrijdag ingepland om eens “rustig” langs de vogels te lopen en te genieten van wat wij als kwekers weer gepresteerd hadden. Zover kwam het echter niet. Koud binnen, werd ik verwezen naar een van de ontvangtzalen. Daar zat de commissie Dierwelzijn, wetgeving & ethiek NBvV en een viertal controleurs van de NVWA. “U bent de voorzitter?": werd mij gevraagd. Ik kon dat niet ontkennen. “U bent niet tot antwoorden verplicht": werd mij medegedeeld. Ik begreep onmiddellijk dat ik verdachte was. Waarvan? Ik mocht ook een advocaat raadplegen. Als voorzitter was ik van mening geen enkele wet te hebben overtreden, dus ik zag af van de advocaat. De stemming was grimmig en niet prettig. Dit veranderde gelukkig na een rondje TT. De medicijnen verkoop door standhouders, de show op zich en de verkoop van vogels werd gecontroleerd. Hier was niets mis mee, alles zag er keurig uit.

sel

Wel moest het evenement volgens de wet worden gemeld, formeel elektronisch. Dat het systeem van de NVWA dit niet toeliet was niet terzake dienende. De NBvV had haar goede intenties laten blijken door de aanvraag/melding dan dus maar, op tijd, digitaal per email te doen aan de NVWA. Bij verkoop van vogels dient schriftelijk informatie aan de kopers te worden gegeven en was een mondelinge verwijzing naar de NBvV houderijadviezen en kweekverslagen niet genoeg. Dit moet schriftelijk en daar gaan we bij een volgende NK voor zorgen. Dat de NK geen commercieel gebeuren is, werd de controleurs al snel duidelijk. Alles aan verdere registratie was aanwezig of kon in de avond alsnog worden aangeleverd. De NBvV krijgt een schriftelijke waarschuwing. Als oud-opsporingsambtenaar weet ik dat het mogelijk is dat controlerende ambtenaren optreden in de geest van de wet, in plaats van de letter van de wet. Een optreden dient altijd plaats te vinden in het belang van de samenleving. Bij mij komen nu wel de vraagtekens op! Wat is hier het belang voor de samenleving? Onrust, agitatie, frustratie en onnodig werk tot gevolg.

Mijn planning om vogels te kijken werd dus behoorlijk in de war geschopt. Maar alle vrolijke gezichten in de zaal ziende, was het: “Niet tot antwoorden verplicht” snel weer vergeten!

Algemene Vergadering 2023

Tijdens de Algemene Vergadering van 13 mei 2023 te Putten, waar u als leden vertegenwoordigd wordt door afgevaardigden uit de districten, komen de volgende voorstellen en verkiezingen aan de orde. De agenda; wat betreft jaarverslag secretaris en penningmeester, de begroting en uitleg kunt u deze inzien tijdens de bijeenkomst van uw afdeling. Wilt u als vertegenwoordiger van uw district aanwezig zijn, geef u dan op via uw district. Verspreide leden kunnen stemmen volgens de voorgeschreven procedure (zie het bondsvademecum op de site NBvV).

Bondsvoorstellen:

Na advies van de bondsraad worden navolgende reglementen voor wijziging voorgesteld:

1. Wijziging TT-reglement

Een bijstelling van het TT-reglement is nodig in verband met de wijziging van de aanvraagprocedure, het vervallen van de beschermperiode, aanwijzing keurmeesters en leidinggevend voor de

district TT'n. Ten opzichte van het oude reglement is een en ander meer gecompliceerd en vereenvoudigd.

De bijlage 'verlichting en erkenningstraject nieuwe kleuren en soorten' is als bijlage losgekoppeld van het TT-reglement. Op de site NBvV zal een advies met betrekking tot de verlichting als download worden toegevoegd. Het erkenningstraject zal, bijgesteld, een nog nader te bepalen andere plaats innemen in het bondsvademecum, dan wel op de site NBvV.

Verkiezingen Hoofdbestuur:

2. Dhr. Rick Oudenampsen is in 2022 door de Algemene Vergadering gekozen in het hoofdbestuur (gedeeltelijke termijn 2020 tot 2023) en fungeert momenteel als 2e voorzitter. Rick Oudenampsen heeft aangegeven zich voor een nieuwe periode van 2023 – 2026 in het hoofdbestuur herkiesbaar te stellen.

3. Dhr. Raymond Berghouwer heeft te kennen gegeven zich verkiesbaar te stellen voor de termijn vanaf 2023 tot 2026. Tijdens de Algemene Vergadering 2022 werd Raymond al in het hoofdbestuur ge-positioneerd, om als back-up te dienen

voor secretaris Huub Mertens die met gezondheidsproblemen kampte. Gedurende het jaar 2022 moest Huub helaas stoppen als secretaris. Raymond vervult momenteel de functie van secretaris ad interim van de NBvV.

Benoeming Lid Tuchtcommissie

4. Bij het aantreden van Albert Zomer als voorzitter NBvV was het niet meer gepast om als lid van de tuchtcommissie aangesteld te blijven. Rick Oudenampsen, 2e voorzitter, is kandidaat namens het hoofdbestuur.

Benoeming Lid Tuchtcommissie:

5. Dhr. Age Ruiter maakt sedert 2013, namens de leden, deel uit van de Tuchtcommissie NBvV. Hij heeft te kennen gegeven na 10 jaar te stoppen. In deze 10 jaar zijn een relatief klein aantal zaken afgehandeld door de tuchtcommissie.

Na een oproep, in "Onze Vogels", heeft Dhr. Carl Luijken zich aangemeld om zitting te nemen in de Tuchtcommissie NBvV. De benoeming is benodigd tijdens de Algemene Vergadering.

© Shutterstock

Het telen van gierst en millet

© H.Mayer Walldorf

De liefhebber die zijn vogels natuurgetrouw en dus optimaal wil voeren ontkomt er niet aan om een gedeelte van de zaden in halfrijpe toestand aan te bieden. Omdat halfrijpe zaden in de zaadhandel niet worden aangeboden dient men zelf een manier te bedenken om er aan te komen.

Plukken of telen

Liefhebbers die maar een klein aantal vogels hebben en alleen maar in de zomer fokken kunnen zelf halfrijpe zaden plukken in de bossen en op de velden (indien deze in de buurt zijn).

Er zijn zat inlandse grassen waarvan de zaden uitstekend geschikt zijn als voer voor onze vogels. Het kost echter vaak erg veel tijd om op deze manier aan halfrijpe zaden te komen terwijl er grote hoeveelheden nodig zijn voor een grote fokker.

Het is eenvoudiger om zelf geteelde gierstsoorten te telen. Bovendien is de opbrengst veel groter dan bij het verzamelen in de natuur. De laatste jaren wordt er tegen het eind van de zomers door akkerbouwers halfrijpe trosgierst en soms zelfs zilvermillet te koop aangeboden. Vogelliefhebbers die zelf over een stukje grond beschikken of pachten kunnen zelf de gierst produceren die ze nodig hebben voor hun vogels. dat kan door het aanplanten van verschillende gierst- en milletssoorten. Zelf teel ik, samen met mijn broer en vader, al jaren halfrijpe zaden op een stukje akker. Om ook buiten het teeltseizoen te beschikken over halfrijpe zaden worden deze voor een groot gedeelte ingevroren.

Soorten

De voor onze doeleinden meest geëigende soorten zijn rode trosgierst en zilvermillet gebleken. Beide soorten dragen veel vrucht terwijl ze in ons klimaat goed gedijen. Bovendien worden ze door onze vogels (voornamelijk prachtvinken en buitenlandse Carduelissoorten) bijzonder graag gegeten.

Gele trosgierst is in principe ook geschikt om te zaaien; hij rijpt echter langzamer dan de rode gierst terwijl de vogels de voorkeur geven aan de gele trosgierst. In plaats van zilvermillet kan men ook Laplata millet uitzaaien. In halfrijpe toestand lijken beide veel op elkaar, terwijl de vogels geen voorkeur hebben voor een van beide soorten. De aren van de Laplata millet zijn langer en dientengevolge wat lastiger te oogsten

1. Kanariezaad

Ofschoon kanariezaad ongeveer in drie maanden tijd al uitrijpt was beviel het ons niet zo erg goed. De aren zijn slechts twee tot drie centimeter lang terwijl ze door de vogels nauwelijks aangekeken werden. De planten worden ongeveer 50-60 cm hoog

2. Rode mannagierst

De kolven bereiken een lengte van ongeveer tien centimeter en bleven heel dun. Ze werden niet zo graag gevreten; waarschijnlijk vanwege de vele kafnaaldjes. Mannagierst wordt 65 tot 80 cm lang en rijpt, net als rode trosgierst, vrij snel af.

3. Senegalgierst

De tot 1.40 meter hoge planten dragen grote kolven en zijn dus productief te noemen. Jammer genoeg hebben ook deze zaden veel kafnaalden terwijl ze bovendien erg vast zitten. Daarom worden ze door de vogels niet zo graag gegeten. Senegalgierst heeft ongeveer vier weken langer nodig om af te rijpen dan rode trosgierst.

4. Japanse millet

Naar onze eigen ervaringen is deze gierstsoort helemaal niet geschikt om uit te zaaien omdat hij in onze korte zomers niet tot rijping komt. Op een leeftijd van zes maanden (in november) hadden de planten een lengte van 1.20 meter en was een gedeelte van de kolven al 15 cm lang, maar nog steeds groen en zonder inhoud.

Senegalgierst (*panicum*)Zilvergierst
(*Panicum miliaceum*)Japanse millet (*Echinochloa esculenta*)

De uitzaai

Wat is het beste tijdstip om te gaan zaaien?

In principe moet men lang wachten tot er geen vorst meer te verwachten is. Zelf zaaien we in april of mei ons gierstveld in. Rond die tijd valt er voldoende regen welke de kiemen uiteraard hard nodig hebben. In een heel droge zomer blijven de zaadkolven, wanneer men tenminste niet heeft berekend, zeer klein. Zilvergierst schijnt met minder water uit de voeten te kunnen omdat deze zich ook goed ontwikkelt in drogere seizoenen.

Afhankelijk van de grootte van het perceel wordt gekozen voor handmatig zaaien ofwel met behulp van apparatuur. De voren moeten een afstand tot elkaar hebben van ongeveer 30 centimeter. De zaadjes worden niet diep ingezaaid; een diepte van een tot twee centimeter is ruim voldoende.

De zaden van trosgierst moet men niet te dicht op mekaar zaaien omdat de jonge plantjes elkaar anders zullen verdringen bij het groeien. Dit heeft uiteraard weer een nadelige invloed op de uiteindelijke kolfgrootte, net zoals bij een te droog seizoen. Zilvergierst kan men dichter zaaien: deze gedijt ook nog goed wanneer hij in dichte bossen groeien. Met behulp van een hark worden de voren dicht geschoven.

Als zaadgoed kan men normaal zaad gebruiken dat in elke vogelspecialzaak te koop is. Het is aan te raden om van tevoren de kiemkracht van die zaden uit te testen door ze eerst te laten kiemen. Alleen 100% kiemkrachtig materiaal komt in aanmerking.

Ongeveer drie weken na het zaaien dient men te beginnen met de tijdrovende onkruidbestrijding. Uiteraard zonder chemicaliën. In de erop volgende weken dient men nog enkele keren onkruiden te verwijderen. Met name de wijze van onkruidbestrijding is voor mij een belangrijke reden om zelf zaden te telen. Ik kan me namelijk niet voorstellen dat akkerbouwers die beroepsmatig vogelzaden verbouwen, zonder onkruidbestrijdingsmiddelen kunnen werken. Ik kan echter niet beoordelen of en in hoeverre dit de vogels zou kunnen schaden.

Oogst

Vanaf eind juli begint de oogst. De zilvergierst is dan zo'n drie maanden oud en 60-80 cm hoog; de zaden zijn op dat moment

nog halfrijp. De eerste, grootste aren worden met de hand geoogst en meteen ingevroren; in de volgende weken komen steeds nieuwe aren tot wasdom en kunnen vervolgens in halfrijpe toestand aan de vogels gevoerd worden. Wanneer ze afgerijpt zijn vallen de zaden van de zilvergierst heel gauw op de grond zodat ze dan heel moeilijk te oogsten zijn en minder geschikt om te voeren.

Ongeveer twee weken na de zilvergierst is de rode trosgierst aan de beurt. De planten hebben dan een lengte van 1.30 tot 1.50 meter bereikt terwijl zich aan het uiteinde van elke plant een tot 25 centimeter lange kolf bevindt. Met behulp van een schaar of een scherp mes worden de halfrijpe kolven afgeknipt of afgesneden en nog op dezelfde dag ingevroren. Voor het invriezen worden de kolven in plastic zakjes gestopt.

Wanneer de diepvrieskisten vol zijn met halfrijpe gierst wordt de rest weggegeven aan collega-vogelhouders of we laten de gierst helemaal afrijpen. De rijpe kolven worden vervolgens in bossen gebonden en in de voliëres opgehangen. Deze vormen dan maandenlang een uitstekende voedselbron. In oktober wordt het stukje grond door een bevriend akkerbouwer omgeploegd nadat de stengels en bladeren eerst klein gehakseld zijn (ze dienen op die manier als natuurlijke kunstmest). In het voorjaar, kort voor het inzaaien, wordt geëgd.

Het verzorgen van een akker gierst kost veel werk en tijd, maar het loont zich zeker voor onze vogels. Op deze manier kunnen we onze vogels het hele jaar rond in voldoende mate een natuurlijk voedsel ter beschikking stellen.

Mijn eigen vogels (met name prachtvinken) eten op deze wijze tijdens de kweek bijna uitsluitend halfrijpe zaden 'van eigen akker'.

Pluimgierst (*Panicum miliaceum*)

Pluimgierst (*Panicum miliaceum*)

Alle begin is moeilijk

© Joop Willink (†)

Oud-keurmeester Joop Willink schreef in het bondsblad "Vogelvreugd van de voormalige ANBvV tot aan zijn dood maandelijks een column onder de titel "Alle begin is moeilijk". Veel van deze artikelen zijn voor de vogelhobby nog steeds actueel. De actuele artikelen worden om de twee maanden, na bewerking door Jos Beijers, geplaatst in "Onze Vogels".

Seizoenswisselingen

Voor veel kwekers is het broedseizoen of helemaal of bijna ten einde. Het ligt er vooral aan wat voor vogels je houdt. Er zijn verschillende soorten vogels die nog even doorkweken, maar met name de kanariëkwekers zien het einde van het broedseizoen naderen. Voor de een was het seizoen erg geslaagd, anderen hebben moeite om een redelijk aantal jongen op stok te krijgen. Dat is elk jaar weer hetzelfde. En meestal kun je niet achterhalen waarom het niet goed ging. Waarom de poppen niet wilden nestelen, waarom de eerste eieren bijna allemaal onbevruucht waren of waarom de oude vogels de jongen niet of onvoldoende voerden. Je zoekt dan wel een reden, maar of die juist is????? Daarom moeten we het volgend jaar proberen het anders te doen. Zijn de vogels in de wintermaanden teveel verwend en waren ze vet en vadsig toen ze in de broedkooi kwamen? Hadden we toch nog te weinig licht toen we met de kweek begonnen? Ongeveer 14 uur licht bij aanvang van de kweek moet zeker voldoende zijn. Kijk, wanneer een vogel het niet doet, dan kan dat aan de vogel liggen. Maar als de vogels in het algemeen slecht kweken, moeten we de oorzaak toch in de eerste plaats bij ons zelf zoeken. Ik heb wel eens het idee dat, wanneer ik wat vroeg begin, de vogels minder goed op gang komen. Anderen hebben dat niet, dus doe ik iets verkeerd. Maar wat? Er blijven zo altijd vragen waarop je geen antwoord kunt geven. Het maakt de sport wel eens teleurstellend, maar wellicht ook extra interessant.

Tijdig wennen

Het einde van het broedseizoen is meteen de aanvang van een interessante tijd in de liefhebberij. De ruiperiode is wellicht niet de prettigste periode voor de vogels (wanneer ze gezond zijn, hebben ze er weinig hinder van), maar we zien nu de vogel langzaam veranderen in de vogel, zoals hij straks in het wedstrijdseizoen zal zijn. Bij postuurkanaries kunnen we soms al voordat de rui begint zien of we te maken hebben met een goede of slechte vogels. Ook al zal pas na de rui de vorm pas goed tot haar recht komen. Bij de kleurkanaries zien we langzaam maar zeker de vogel uitgroeien. Wees vooral zuinig op die vogels, waarvan je denkt dat het straks toppers kunnen

Ruiende oranjewever

worden. Geef die vogels de ruimte om goed te kunnen uitgroeien. Bij bepaalde soorten postuurkanaries (zoals Lizards en gefriseerde rassen) raad ik altijd aan deze vogels zoveel mogelijk ruimte te geven en Lizards die er goed uitzien kun je beter maar in vluchtjes apart zetten, zodat er geen veren geplukt kunnen worden.

Dat kun je immers later altijd zien en kost het "bijwerken" veel moeite. En dan moet je nog maar afwachten of het resultaat voldoende is. Voorkómen is in dit geval zeker beter dan genezen.

Extra verzorging

De ruitijd vraagt meestal wat extra zorg voor de vogels. Dat moet je niet overdrijven, want de rui is geen ziekte. Vogels die niet of moeilijk door de rui komen, willen we toch niet aanhouden. Daar mankeert iets aan. Maar je moet naast een goed zaadmengsel (welk, dat moet de kweker zelf uitmaken) is de basis van een goede verzorging. Daarnaast moet er voldoende grit, maagkiesel en eventueel sepia aanwezig zijn. Zelf blijf ik voorlopig elke dag wat eivoer, gemengd met wat kiemzaad voeren. De vogels eten hier graag van en er zitten veel bouwstoffen voor het dier in. Ook voer ik regelmatig groenvoer. Dat kan in de vorm van groenvoer als vogelmuur, een blaadje andijvie (niet teveel hiervan) een roosje bloemkool, een worteltje. Daarnaast lusten de vogels graag fruit. Bijna alle fruit wordt door hen gegeten. Appel, sinaasappel, druiven, aardbeien, noem maar op. Op die manier krijgen de vogels voldoende vitamines binnen. Ook een stukje gedroogd witbrood in melk geweekt en daarna goed uitgedrukt, eten ze graag. Op die manier kun je de vogels een gevarieerd menu voorschotelen en ze zullen daarvoor dankbaar zijn en zich goed ontwikkelen. Waar ik de rui niet zie als een moeilijke periode, is dat wel het geval met het feit dat de vakanties er aan komen. Wanneer je

met vakantie gaat, dan moet er iemand zijn die de vogels verzorgt. Zelf heb ik daarvoor een buurvrouw die dol is op vogels en graag de verzorging op zich neemt. Maar je mist op dat moment wel het oog waarin het meteen opvalt wanneer een vogel iets mankeert. Dat betekent dat er misschien wel eens wat onnodige uitval is. Maar dat moet je op de koop toe nemen. Meestal is er ook wel iemand in de vereniging die gedurende

de vakantie (het gaat dan meestal om hooguit enkele weken) jouw vogels wil verzorgen. Ik vind het belangrijk dat het gezin met vakantie kan gaan. Dus voor de vogels thuisblijven vind ik geen optie. Anderen denken daar anders over. Maar dat moet eenieder voor zich uitmaken.

sel

Het plakken van beschadigde eieren

© Henk Branje

Tijdens de kweek komt het wel eens voor dat een ei beschadigd raakt bij het leggen of tijdens het broeden. Afhankelijk van de aard en grootte van de beschadiging kan het de moeite lonen om te proberen het ei te "repareren".

Een bevrucht ei is een ecosysteem waarin gasuitwisseling plaats vindt. Door de talloze poriën in de schaal dringt zuurstof binnen terwijl binnen in het ei ten gevolge van allerlei chemische processen kooldioxide gevormd wordt die vervolgens door de poriën naar buiten getransporteerd wordt. Afhankelijk van de ontwikkelingsfase van het embryo heeft het ei meer of minder zuurstof nodig. Raakt de eischaal beschadigd dan raakt het evenwicht in de gasuitwisseling in de war en verliest het ei meer vocht dan voor de ontwikkeling van het embryo goed is.

Afhankelijk van de mate van beschadiging vindt er in het ei sneller of minder snel verdamping plaats. Het is dan ook met name om die reden belangrijk om zo snel mogelijk actie te ondernemen wanneer men ontdekt dat een ei beschadigd is. De meeste kans op een succesvolle reparatie heeft men wanneer de beschadiging slechts gering is, bijvoorbeeld een miniem scheurtje of een miniem gaatje.

Door Matthias Reinschmidt wordt 'UHU' lijm geadviseerd. Ook heeft hij al allerlei andere lijmsoorten uitgeprobeerd waarvan de oplosmiddelen geen negatief effect hadden op de ontwikkeling van het embryo. Voor hetzelfde doel kan ook wel nagellak worden gebruikt.

Het is zaak om zo weinig mogelijk oppervlakte van het ei dicht te lijmen zodat de gasuitwisseling in het ei niet te veel verstoord wordt. Wanneer er namelijk een te groot gedeelte van

het ei wordt gelijmd krijgt het zich ontwikkelend embryo te weinig zuurstof en gaat vervolgens ten gronde aan zuurstofgebrek.

Op de plaats waar het ei gerepareerd is zal het jong nooit de schaal kunnen kapotbreken met z'n tere snaveltje wanneer het tijd wordt het ei te verlaten. Het is dan ook belangrijk om rond de tijd dat de eieren moeten uitkomen de geplakte eieren speciaal in de gaten te houden om eventueel een jong te helpen wanneer het niet lukt op eigen kracht een 'geplakt' ei te openen.

De

Kweekervaring met de zwartborstlijster (*Turdus dissimilis*)

© J. Miedema

Algemeen

Zwartborstlijsters komen voor in hooggebergtes in Zuidoost-Azië. Ze broeden in de altijd groene subtropische bossen boven de 1200 m en verblijven 's winters in het laagland. In de vrije natuur zijn de vogels vaak op de grond te vinden waar ze veel wormen en rupsen eten, maar ook allerlei andere kleine dieren. Als voedsel in avicultuur vormen (witte) meelwormen, krekels, tofubrokkjes, universeelvoer en regenwormen een goed compleet menu. Sommige vogels van deze soort eten ook fruit, maar lang niet allemaal.

Bij zwartborstlijsters bouwt de pop het nest. Het is een komvormig nest dat de pop met modder vastzet op een tak of plankje. De pop legt daar drie of vier eitjes in die ze rond de 13 dagen bebroedt. Veertien dagen later huppen de jongen het nest uit. Dat is beslist geen uitvliegen te noemen; ze kunnen de eerste dagen echt nog niet vliegen. Ze lopen en klimmen door de takken en hun voornaamste dagtaak is bedelen om voedsel. Na ongeveer drie weken zijn de jongen zelfstandig; ze worden voornamelijk met veel, heel veel regenwormen en mestpieren grootgebracht.

De kweek

Eind april 2009 kon ik een koppel silky spreuwen overnemen. De eigenaar had ook nog een zwartborstlijster pop die hij beslist kwijt moest omdat hij de volière aan het verbouwen was. Maar wat moest ik nu met een pop en een soort waarvan ik wist dat ze veel wormen moesten krijgen als er jongen waren.

Hier stond ik eerst niet om te trappelen. Toch nam ik deze laatste vogel na enig aandringen toch maar mee, want het beestje moest toch weer plek hebben.

Omdat ik op dat moment ook jonge driekleur glansspreuwen had liggen moest

Man zwartborstlijster

ik ook op pad voor meelwormen. Bij een dierenpeciaalzaak aangekomen zag ik tot mijn verbazing daar een aantal zwartborstlijsters zitten.

De vogels waren jonge vogels van 2008 en ik kon een losse man kopen. De pop die ik had was van 2002 en met zo'n jonge man verwachtte ik dit jaar niet zo veel van de kweek.

Eenmaal thuis plaatste ik de vogels samen met de silky spreuwen in een nachthok van 2 x 1 m. De buitenvlucht van 3,5 x 2,5 m was begroeid met jeneverbes, vlier en heder.

Als medebewoners waren er rijstvogels, Timor zebra vinken, Senegal duiven en Mexicaanse roodmussen. De vogels vonden snel de uitgang van het nachthok en zaten veelal in de buiten volière op de grond. De lijsters hebben een mooie zang en de man begon vooral in de ochtend en avond als

een zanglijster te zingen. Man en pop konden het schijnbaar niet zo goed met elkaar vinden want de pop dulde de man niet in haar buurt. Dit gedrag is niet vreemd en komt vaker bij vogels voor. Eind mei vond ik in de nestbak van de duiven een lijsternest in aanbouw. Met klei en strootjes was een komvormig bouwsel gemaakt. De nestbak was hoog in de volière opgehangen en werd door andere vogels ook veel als landingsplaats gebruikt. Het plekje was dus niet zo ideaal, maar ik liet het maar aan de vogels zelf over. Na drie dagen zag ik dat het nest was afgebouwd en het eerste ei was gelegd. Vol spanning keek ik uit naar het verloop. De pop legde elke dag een ei en ging bij het tweede ei broeden. In totaal werden er drie eieren gelegd. De broedtijd is 13-14 dagen dus keek ik op de veertiende dag in het nest maar zag nog maar twee eieren liggen. Op de vijftiende dag lag er

Broedende pop

nog slechts één ei en op de zestiende dag was het nest leeg.

De lijsters waren niet agressief en lieten veelal de andere vogels, met name de pas uitgevlogen jonge silky spreeuwen op de rand van het nest komen. Vermoedelijk zijn de pas uitgekomen vogels geroofd en opgegeten. Nu ik was toch verbaasd dat het koppel lijsters zo snel tot broeden was gekomen, dus wilde ik een teleurstelling voor een mogelijk volgend legsel voorkomen. De nestkast plaatste ik een meter lager zodat het niet meer als landingsplaats kon dienen. De zwartborstlijsters hadden echter een heel ander idee en begonnen op een andere plek met een nieuw nest. Deze plaats was een stuk beter maar hier konden andere vogels bovenop de nestkast komen. De duivenbakken waren voorzien van een afdakje waar de vogels graag op mochten zitten. Het dakje kon ik niet verwijderen zonder schade aan het nest toe te brengen, dus maakte ik de bovenkant zodanig dicht dat andere vogels hierop niet meer konden zitten. De pop zwartborstlijster hield mij goed in de gaten en kwam alleen van het nest om zelf te eten. Na veertien dagen broeden kwam het eerste jong uit en volgden het tweede en derde jong een dag later. De lijsters moesten nu ook wormen ter beschikking hebben dus gaf ik hen een bak met aarde met daarin een dikke handvol mestpieten. Omdat er op dezelfde tijd ook een nest met silky spreeuwen was uitgekomen waren er ook

steeds buffalowormen, pinkies en gewone maden en meelwormen aanwezig. De lijsters hadden echter alleen belangstelling voor de wormen. Gelukkig kreeg ik erg veel hulp bij het zoeken van de wormen want ze hebben veel, erg veel nodig.

Op de vijfde dag kon ik de vogels ringen met een 4,5 mm ring. De pop werd steeds feller en verdedigde het nest tegen elke indringer. Wanneer er gevoerd moest worden en badwater ververs, werden er steeds schijnaanvallen en echte aanvallen gedaan. De vogels scheerden dan over je hoofd en je voelde dat de pop met haar poten wilde klauwen. Eerst was het onverwachts zonder enig geluid, later ook met hun alarmroep. Naarmate de jongen ouder werden, werden ook de aanvallen steeds agressiever en pikten en klauwden de vogels je op het hoofd.

Wanneer de pop van het nest was zat de man op de rand van het nest en hield de wacht. Na veertien dagen verlieten de jongen al het nest. Ze kunnen dan nog niet goed vliegen en klauteren en huppen onhandig door de beplanting. De jonge vogels groeiden goed en er werd ook ander voer opgenomen; ze komen vrij snel op kleur en de mannen en poppen kunnen al vrij snel van elkaar onderscheiden worden.

Om lijsters te kweken kost vrij veel tijd maar de vreugde die het oplevert maakt het zeker de moeite waard.

Open nest met twee eieren

Jonge lijsters, enkele dagen oud

Mooie jonge lijster

Pop zwartborstlijster

De /

osel

4e generatie v.d. Biggelaar

Eline v.d. Biggelaar, dochter van agapornidenkweker Hans uit het Noord-Brabantse plaatsje Macharen is de vierde generatie vogelfokkers in de familie v.d. Biggelaar. De inmiddels zeventienjarige Eline is bezig met haar zevende kweekseizoen.

© Henk Branje

De vader van Hans v.d. Biggelaar had het vogelvirus van diens vader gekregen. De liefde voor vogels vererft blijkbaar prima in de familie, want dochter Eline had al op jonge leeftijd interesse in de vogeltjes van papa. Dit in tegenstelling tot haar twee broers die er helemaal niets mee hebben; mogelijk omdat ze net als hun moeder allergisch zijn voor vogelstof.

In het vogelhok van vader Hans zijn twee broedkooien gereserveerd voor de vogels van Eline; een koppel agapornis personatus en een koppel agapornis fischeri.

Ze wil er nog graag enkele broedkooien bij hebben, maar dan moet ze eerst gaan onderhandelen met haar vader.

Beiden doen samen de broedkooien en voliëres poetsen en de vogels voeren. Vader Hans ringt de vogels nog steeds; zo'n klein wriemelig beestje een ring omdoen vindt ze nog maar niks. Maar ze is vastbesloten om dat toch 'n keer zelf te gaan doen. Hetzelfde geldt voor het in de hand houden van de agaporniden. Daar ziet ze nog wel tegen op. Agaporniden kunnen immers flink bijten. Ook dit zal een kwestie van tijd zijn. Tot die tijd zullen de geroutineerde handen van vader het 'gevaarlijke' werk moeten doen.

Koeien melken

Eline is trouwens niet bang uitgevallen want vier keer per week stapt ze in de melkput om samen met een collega zo'n 270 melkkoeien te melken bij een rundveehouder in Macharen.

Op haar veertiende liep ze op dat bedrijf een maatschappelijke stage. Dat deed ze blijkbaar prima, want de melkveehouder vroeg of ze misschien wou komen melken wanneer ze wat ouder zou zijn. Inmiddels doet ze dit al sinds maart 2021, doorgaans vier keer per week. Zo'n melkbeurt neemt

Eline met jonge agapornis

circa tweeënehalf uur in beslag.

Vader Hans gaat samen met z'n dochter op stap wanneer er nieuwe vogels gekocht moeten worden. Eline geeft aan welke kleur haar 't meeste aanstaat en vader zoekt de te kopen vogels uit en regelt de financiën. Daar heeft vader Hans best wel verstand van.

Dat mag ook wel, want inmiddels houdt hij al meer dan vijfenveertig jaar agaporniden. In de eerste jaren cana's totdat de collectie door een brand verloren ging. Daarna kwam hij via een vogelvriend in aanraking met de agapornis lilianae. Nationaal en internationaal heeft Hans z'n sporen verdiend met z'n agaporniden. In het vogelhok getuigen de vele oorkondes van de kwaliteit van zijn vogels: momenteel wildkleur en diverse mutaties van de agapornis lilianae en de agapornis nigrigenis.

Huisvesting

Twintig broedkooien staan in een ruimte die afgescheiden is van die waarin een vier-

tal voliëres staan opgesteld. In de voliëres zo'n honderd agaporniden in verschillende kleurslagen. Van de twintig broedkooien zijn er twee 'in beslag genomen' door Eline; in twee andere broedkooien zitten koppels fischeri's van neef Lamooy. Laatstgenoemde is onlangs verhuisd en beschikt nog niet over ruimte voor de vogels. Dus kweekt Hans wat jongen voor z'n neef. De rest

Vlnr: Agapornis personatus lichtgroen, euwing violet, euwing blauw

Koppel agapornis fischeri, links euwing groen, rechts lichtgroen

Rechts personatus enkelfactorig violet en links een fischeri lichtgroen

Agapornis nigrigenis violet dilute

van de broedkooien worden ingenomen door de eigen vogels van Hans. Naast de agaporniden houdt hij nog twee koppels roodkuifkardinalen en 'n koppel Rüppell papegaaien. Het gezin v.d. Biggelaar woont midden in een woonbuurt; om die reden worden de agaporniden binnenshuis gehuisvest zodat de buurt geen last krijgt van de soms erg luidruchtige vogels.

Wedstrijden

Dochter Eline kweekt inmiddels zo'n zes jaar agaporniden en is vanaf het begin lid van vogelvereniging "De Vogelvriend Veghel". In die zes jaar heeft ze best al mooie resultaten behaald op verschillende wedstrijden. Op Vogel 2018 werd ze voor de eerste keer Kampioen bij de jeugd met een agapornis personatus blauw pastel. Een jaar later was ze nog succesvoller, want ze won brons op de COM show in Rosmalen. Tijdens Vogel 2020 werd ze bij de jeugd kampioen met een agapornis personatus pastel violet. Het afgelopen jaar kon ze geen vogels 'spelen' op Vogel 2022 omdat de agaporniden nog volop in de rui zaten. Wel had ze in juni van dat jaar een 'gouden agapornis' gewonnen op de Jonge Vogel Dag in Urk. Daar worden de jonge vogels van 2022 geshowd en gekeurd; in totaal zo'n 700 vogels in een groep 'voor de rui' en een groep 'na de rui'. Eline won er een prijs met een agapornis personatus euwing violet.

Kweek

De v.d. Biggelaars beginnen met de kweek eind oktober en gaan door t/m april. Doorgaans laat men de vogels twee keer broeden. Het voordeel van de vroege kweek is dat de vogels al wat verder zijn met hun ontwikkeling en al beter op kleur zijn en .... dus meer kans maken om in de prijzen te vallen in het wedstrijdseizoen. Samen met vogelvriend Martin Jonker hebben ze een eigen zadenmengeling voor kleine agaporniden samengesteld die vandaag de dag op de markt wordt gezet door Slaats: 'Hanmar' agaporniden.

Toekomst

Eline is eerstejaars van de opleiding tot onderwijsassistent in Oss. Na deze opleiding wil ze naar de PABO om straks les te gaan geven op een lagere school. Voorlopig zal ze dus thuis blijven wonen en misschien met wat meer koppels gaan kweken. Ze zou graag nog 'n keer wereldkampioen worden op een COM show. De agaporniden zijn een blijvertje, want wanneer ze in de toekomst op haar eigen gaat wonen wil ze zeker zo'n vijf koppels aan gaan houden. Moeder v.d. Biggelaar weet het ook zeker: 'vogels zijn een blijvertje'.

Vader en dochter

De /

osel

Phaeo kleurkanaries

© Henk Branje

Foto's: Johan van der Maelen

De phaeo is en blijft een prachtige kleurslag die altijd veel belangstelling krijgt van bezoekers van een vogelshow.

Ofschoon deze mutatie al bijna zestig jaar geleden is opgetreden is de phaeo nooit gaan behoren tot de populairdere kleurslagen. Te moeilijk?

Wat doet de phaeo mutatie?

Bij de phaeo mutatie wordt de vorming van de zwarte of bruine eumelanine uit melanocyten belet tijdens het vormingsproces van de veer. De bruine phaeomelanine blijft echter onaangestast en blijft dus zichtbaar in de randen van de vleugelpennen en de randen van de contourveren. Door het ontbreken van eumelanine is er geen pigment meer zichtbaar rond de schachten van de slagpennen en de contourveren; wat 'resteert' en dus zichtbaar blijft, is de grondkleur die bestaat uit de combinatie van lipochroom met de kleur van het dons. Omdat de kern van de veer dus enkel de grondkleur laat zien en de omranding bruin is, krijg je de typische gemarmerde tekening van de phaeo. Deze phaeotekening komt enkel goed tot uiting bij de kleurslagen met maximaal pigment: de bruine en de zwarte omdat bij deze kleurslag het phaeomelanine nog onaangestast is en dus duidelijk te zien is als rand bij de slagpennen en donsveren. Een genetisch zwarte en een genetisch bruine phaeo zien er hetzelfde uit; alleen zal het dons bij eerstgenoemde grijs zijn en bij laatstgenoemde bruin. Bij mutanten als de agaath en isabel vindt onder andere ook een verdunning van het phaeomelanine plaats waardoor de typische donkerbruine omranding sterk vervaagt. Het inkweken van dergelijke kleurslagen is dus zinloos.

Phaeo rood mozaïek man

Rugbestreping

In de loop der jaren is de standaard van de bruine en zwarte kleurkanarie fors gewijzigd. Vandaag de dag worden zwarte en bruine vogels gevraagd met lange, brede en ononderbroken bestreping. Ga je dergelijke vogels gebruiken voor de kweek van phaeo's, dan krijg je nageslacht met een lange, ononderbroken en brede vetstofkleurige rugbestreping. Bovendien wordt de bruine omranding van de slagpennen en contourveren smaller (een groot gedeelte van de veer is immers al 'gevolgd' met grondkleur en dus geen eumelanine) en verdwijnt dus de typische marmertekening. Dat houdt dus in dat de kwekers die zich toeleggen op de kweek van phaeo's nog het oude type bruin op hun hok hebben: vogels met maximaal bruin pigment en een ononderbroken rugbestreping die bovendien niet te smal en niet te breed mag zijn. En dit verklaart natuurlijk iets van het minder populair zijn van de phaeo.

De typische phaeotekening is dus een schubtekening op de rug waarbij de

kern van de veer geen pigment laat zien en de rand zo donker mogelijk bruin is. De tekening moet bestaan uit schubben en perse niet uit lange ononderbroken witte strepen. Ook de kop en de flanken moeten tekening laten zien; bij de kop vertrekt die tekening meteen achter de snavel. Dat laatste is bij de poppen veel beter te realiseren dan bij de mannen; deze hebben in principe een masker met een mengeling van lipochroom en melanine. Intensieve phaeo's laten, ten gevolge van hun kortere bevedering, een minder uitgesproken schubpatroon zien. Door hun kortere veren zullen ze doorgaans wat dieper bruin phaeo laten zien.

Over de phaeo mannen zegt onze standaard:

Bij de phaeo mannen zal de phaeomelanine de snavel benaderen maar zal een masker met een mengeling van lipochroom en melanine te zien zijn. Ook centraal op de borst zal het lipochroom, vermengd met bruine melanine, zicht-

baar zijn.

Voor de phaeo wit en phaeo wit dominant phaeo heeft de OMJ besloten mannen en poppen te scheiden omdat het fenotype niet hetzelfde is. De mannen hebben een wit masker zonder een glimp van melanine aan de basis van de snavel; dit in tegenstelling tot de pop waarbij de melanine loopt tot in de borstveertjes rond de snavel. Bovendien vertonen mannen een veel hogere helderheid dan poppen, naast een duidelijker patroon en meer geconcentreerde bruine omzoming. De poppen daarentegen hebben een patroon met een bredere bruine omzoming en duidelijkere flanken. De keuring blijft hetzelfde, rekening houdend met het feit dat het om mannen of poppen gaat.

Bij de phaeo selecteer je op:

- Goede bruine omranding van de vleugel- en staartpenen en goede marmering op rugdek en een duidelijke flanktekening
- Zo bruin mogelijk onderlichaam
- Vogels met pigment dat meteen achter de snavel begint
- Vogels die niet te lang bevederd zijn
- Vogels die niet te smal of te klein zijn
- De korter bevederde schimmels
- Goede tekening op het kopje en in de flanken

Bij de split phaeo selecteer je op:

- Bestreping die kort en onderbroken is maar nog net zichtbaar is op rugdek
- Pigmentbestreping die niet te breed en niet te smal is
- Pigment dat meteen achter snavel begint
- De wat korter bevederde vogels

Bevedering

Bij het samenstellen van de kweekkoppels moet de lengte van de bevedering goed in de gaten worden gehouden. Doordat in de phaeo kweek doorgaans schimmel aan schimmel wordt gekoppeld loop je eerder kans op het ontstaan van lumps (nog onvolgroeide veren die tijdens hun ontwikkeling niet door de huid kunnen prikken en daardoor openen onder die huid). Bij het koppelen

wordt dan bij voorkeur gebruik gemaakt van exemplaren met een wat kortere bevedering. Rob Zeldenrijk begon met het experimenteren van zwart gepigmenteerden om sterkere veren te krijgen die goed uit de veerfollikels kunnen prikken.

Rob koppelt nooit twee lang bevederde partners aan elkaar omdat er dan meer kans is op de vorming van lumps bij het nageslacht.

Zwart phaeo?

Rob Zeldenrijk heeft verschillende zwart gepigmenteerde split phaeo mannen en poppen op z'n hok.

Een jaar of tien geleden had hij een zwart geel popje dat veel te veel bruin liet zien. Dat zou misschien iets kunnen zijn om het bruin van z'n phaeo's donkerder en bovendien de bevedering wat sterker te maken. Na jaren van doorkweken doen deze zwart gepigmenteerde splitten het prima en heeft hij het bruin van z'n phaeo's er mee kunnen verbeteren. Rob is ervan overtuigd dat z'n zwarte splitvogels een positief effect hebben op de kwaliteit van z'n phaeo's.

Uit de paring van een zwarte/bruin/phaeo aan een phaeo krijg je 50% phaeo mannen en phaeo poppen en 50% zwarte/split bruin/split phaeo mannen en poppen.

Vererving

De mutatie phaeo vererft vrij en recessief. Dat betekent dat beide oudervogels minimaal één phaeo factor moeten bezitten wil je phaeo jongen krijgen uit een combinatie.

Uit een Phaeo x split phaeo krijg je 50% phaeo mannen en poppen en 50% split phaeo mannen en poppen. Uit phaeo x phaeo krijg je 100 % phaeo's. De combinatie bruin split phaeo x bruin split phaeo heeft niet zo veel zin omdat je dan niet weet of de jonge bruine vogels wel of niet phaeo verervend zijn. (25% uit die combinatie is immers zuiver bruin, 50% bruin split phaeo en 25% phaeo). Maar dat ligt uiteraard aan de pigmentkleur van de splitvogels. Die kunnen immers bruin zijn (wat meestal het geval is) of zwart (welke kleur door

Phaeo geel man

Phaeo wit man

sommige kwekers wordt gebruikt). Gebruik je zwart gepigmenteerden dan zijn de uitkomsten hetzelfde, alleen naast het zwart ook bruin.

Split vogels zijn 'in principe' niet te onderscheiden van de zuivere bruine of zwarte. Toch zie je dat bruine split vogels doorgaans heel veel bruin laten zien met een zeer vloeiend rugdek; zwarte split vogels zullen wat beter de bestreping laten zien op een erg bruine grondkleur.

De heer Landman, al meer dan dertig

jaar kweker van phaeo's, kweekt zowel phaeo x phaeo als phaeo maal split phaeo. Om z'n bruindiepte te behouden koppelt hij het erop volgende jaar de jongen uit phaeo maal phaeo aan een split phaeo. De jonge phaeo's uit phaeo verervend x phaeo worden gepaard aan een phaeo. De bruindiepte blijft op deze wijze prima.

Phaeo zwak?

Phaeo's hebben de naam wat zwakkere vogels te zijn die problemen geven bij de kweek.

Een dergelijk 'vooordeel' is hardnekkig, maar is het terecht? Phaeo poppen zouden door hun rode ogen de nestjongen wat minder goed voeren.

Rob Zeldenrijk kweekt al jarenlang phaeo's maar is het pertinent niet eens met het hierboven genoemde vooroordeel. Jonge phaeo's in een nest worden volgens hem net zo goed grootgebracht dan hun nestgenoten. Poppen kunnen volgens hem uitstekend hun eigen jongen grootbrengen. Maar net als bij andere kleurslagen zul je betere ouders hebben en minder goede. Je dient bij deze kleurslag dus extra streng te selecteren op goede ouder eigenschappen.

Phaeo geel ivoor pop

Er wordt doorgaans afgeraden om phaeo x phaeo te kweken. Je krijgt dan weliswaar alleen maar jonge phaeo's, maar beweerd wordt dat de kweek van roodoog x roodoog zwakkere nakweek oplevert. Toch zijn er phaeokwekers die op hun hok al jaren enkel phaeo aan

phaeo koppelen met bijzonder goede kweekresultaten én uitstekende wedstrijdresultaten. Die zijn het dus helemaal niet eens met dat zwakker worden van het nageslacht. Een strenge selectie op gezondheid zal hier zeker heel belangrijk zijn.

usel

De,

Verstilde schoonheid

L. Megens

Het is in de nadagen van deze mooie herfst, wanneer ik samen met mijn vrouw Mei besluit om naar natuurgebied De Grote Peel (Ospel) te gaan om daar te wandelen. De temperatuur komt maar net boven het vriespunt en de zon laat zich nauwelijks zien. De meeste mensen zouden dit omschrijven als een grijze dag en hun vertier ergens binnenshuis opzoeken. Maar slecht weer bestaat niet, slechte kleding wel. Dus gaan we letterlijk en figuurlijk goedgehumt op stap. Hoewel het natuurlijk vochtig is, blijft de waterstand in de vennen schrikbarend laag. Veel watervogels zien we niet, natuurlijk wel wat eenden, futen, waterhoentjes, meerkoeten en aalscholvers. Op de aanpalende weilanden grazen en rusten letterlijk honderden grauwe ganzen, die af en toe massaal op de wieden gaan en met veel misbaar duidelijk hun aanwezigheid kenbaar maken. Hoe anders was het afgelopen zomer toen we hier vaak de kwartel hoorden slaan; "kwikmedit, kwikmedat, kwikmedit". Meestal drie, soms vier keer achterelkaar. Nu echter de grijze en vooral massale eentonigheid van de grauwe gans.

Het bos iets verderop is van een verstilde schoonheid. De afgestorven koningsvaren vormt een bruin tapijt, waaruit de bemoeste bomen als donkere starnakele individuen tegen elkaar aanvallen. Vlugs als kwikzilver duikt de winterkoning schielijk tussen de varens weg zodra hij gevaar bevroedt. Hij doet zijn naam eer aan en zingt ook in de winter nog zijn hoogste lied. Goed dat we de afgestorven bomen laten liggen; veel insecten, schimmels en paddenstoelen vormen zo een "all you can eat" lopend buffet. Boomklover en boomkruiper laten zich snel spotten en horen. Vreemd dat veel mensen moeite hebben om deze twee soorten uit elkaar te houden, ze zijn immers totaal verschillend! Tussen de gevallen bladeren struinen roodborst, heggemus, merel en zanglijster naar voedsel. De grote bonte specht laat dit buffet ook niet aan zich voorbij gaan en is een frequente bezoeker, maar houdt zich hoger in de bomen op. In opgeschoten berkenbos, afgezoomd met een dikke laag braamstuiken horen we al snel het "djuub, djuub" van de goudvink. Kijk daar! Het is een groepje van vijf. Zij smullen van de ingedroogde braambesjes en waarschijnlijk ook van de berkenzaadjes. Wat een prachtige vogel is het toch! Altijd weer een genot om te horen en te zien. Diezelfde berken, maar dan in het bos, hebben ook een magische aantrekkingskracht op goudhaantjes en staartmeesjes. Het "tsrr, tsrr" van de staartmeesjes wordt voortdurend doorkruist met de ijle hoge roepjes van de goudhaantjes. Deze komen nu in groten getale vanuit het noordoosten van Europa naar onze contreien om hier te overwinteren. In het voorjaar zijn de grote aantallen als bij toverslag verdwenen en moeten we het weer doen met de inheemse populatie goudhaantjes.

Natuurlijk dwarrelen er continue kool- en pimpelmeesjes tussen de takken. Als we goed luisteren horen we ook de karakteristieke roep van de kuifmees, oh daar tegen de stam zijn er twee de schors aan het wegbeitelen. In de winter laten deze meesjes zich makkelijker spotten; ze zakken meer af naar een foerageerhoogte van 1-3 meter boven de grond, hakkend in de schors van de boomstammen. Wat verder horen we ze al veel eerder dan we ze zien; een grote wolk sijsjes is druk bezig, hangend als acrobaten in de dunne twijgjes van de zwarte els. Zij peuterden behendig de zaadjes uit de elzenproppen. Met hun zeurig klinkende roepjes houden ze contact met elkaar. Op het pad naast het bos zien we tientallen vinken, foeragerend naar de afgevalen zaadjes op de grond. Al gauw horen we ook het bekende "tsjak" van de kramsvogel. Als we even stilstaan zien we er steeds meer bewegen in het struikgewas. Hij blijft schuw maar wat is het een prachtige verschijning! Het zijn er vele tientallen. Ook de gaai laat zich zien, maar kiest voor de zekerheid toch maar dichte beschutting op. Rustig doorwandelen komen we op open terrein met veel pijpenstrootje. Eerst zien we een torenvalk biddend in de lucht wiekelen. Maar hé wat horen we daar? Onmiskenbaar dat geluid. We stoppen om even de hemel af te speuren. Ja hoor! En ze komen recht op ons afgevlogen, kraanvogels! Hun schorre roep is een echt oergeluid wat zinderend door ons lijf trekt. Wat is dat mooi! We blijven staan tot de majestueuze vogels uit het zicht verdwenen zijn. Beduusd kijken we elkaar in dankbaarheid aan. Wat een geweldige ervaring. Zo vaak vliegen deze vogels tijdens de trek niet over Brabant. Terwijl we het geluk nog proeven komen er andere wandelaars voorbij. Vriendelijk vragen ze ons; "zien jullie iets"? Als we vertellen van het geluismoment blijkt dat ze dat compleet gemist hebben. Nou ja! Even verder zien we wat beweging. Twee bruine reeën steken het pad over en springen met sierlijke sprongen het open veld over om de beschutting van het bos op te zoeken. Nog een paar kilometer en dan zit de wandeling er weer op. Traditioneel sluiten we dat af met een pauze in het bezoekerscentrum waar gelijkgestemde mensen, net als wij, even bijkomen en genieten van geurige koffie met wat lekkers. Een mooie dag in verstilde schoonheid maar wel met de dynamiek van prachtige vogel observaties!

ospel

Grote bonte specht, © Th.v.d. Mortel

Boomklever, © L. Megens

Kramsvogel, © Th.v.d. Mortel

Boomkruiper, © Th.v.d. Mortel

Kuifmees, © P. Cools

Goudvink, © R. Burgmeijer

ose!

De!

Kraanvogel, © A. Rydzewski

Pimpelmees, © Th.v.d. Mortel

Sijsjes, © P. de Dreu

Winterkoninkje, © B. Biemans

Roodborst, © P. de Dreu

Putters, © Th.v.d. Mortel

Grauwe ganzen, © P. de Dreu

ose!

De!

Non-verbale communicatie bij vogels

© Jasmine Sancho

In 2019 werden er in Nederland 2,4 miljoen zang- en siervogels gehouden, dat waren er meer dan het aantal honden dat jaar (1). Toch is er nog veel onbekend over deze populaire huisdieren. Er is momenteel een opmars in onderzoek naar gezondheid en welzijn bij vogels maar er zijn nog steeds veel onderwerpen binnen deze richting die in de kinderschoenen staan. Eén van deze onderwerpen is non-verbale communicatie. Vogels liggen anatomisch gezien ver van mensen af; ze hebben bijvoorbeeld geen gezichtsspieren om mee te lachen of te fronsen (2). Dit betekent echter niet dat vogels geen gezichtsuitdrukkingen vertonen. Neem bijvoorbeeld een kaketoet die met zijn opgezette kuif een opgewonden uitstraling geeft. Wanneer men nog iets beter gaat kijken zijn er nog veel meer manieren waarop vogels non- verbaal communiceren. Dit doen ze bijvoorbeeld met hun houding, pupillen, het opzetten van veren en zelfs blozen. Daarnaast geven wij mensen ook nog constant, al dan niet onbewuste, non-verbale signalen af aan vogels. Als we ons hiervan bewust worden en vogels beter leren lezen, kan dit het hanteren en omgaan met vogels vergemakkelijken.

Ontspannen valkparkiet

Houding

De meest voor de hand liggende manier van non-verbale communicatie bij vogels is hun lichaamshouding. Aan de houding kan men aflezen hoe en of een vogel benaderd kan worden, denk bijvoorbeeld aan een vogel die een agressieve houding aanneemt. Verder kan lichaamshouding ook helpen bij het beoordelen van de gezondheid van een vogel (3).

Een vogel die zich op zijn gemak voelt kan dit tonen door zijn veren wat op te bollen en in sommige gevallen door op één poot te gaan zitten (foto 2). Papegaaiachtigen maken soms een knarsende beweging met hun snavel zonder dat er eten aanwezig is; ook dit kan duiden op ontspanning. De laatste herkenningspunten van comfort zijn te vinden in de veren; het schudden van de staartveren en het opzetten van veren rond de snavel zijn beide tekenen van een ontspannen vogel (3).

Signalen van ontspanning kunnen makkelijk verward worden met signalen van ziekte. Een zieke vogel zal zichzelf namelijk ook opbollen, en een vogel die last heeft van zijn poot zal deze ook optrekken. Ziekte is te onderscheiden van ontspanning doordat er naast gebolde veren ook licht gesloten ogen en lethargie optreden. Daarnaast zijn er soms ook andere duidelijke ziekteverschijnselen aanwezig zoals bijvoorbeeld neusuitvloeiing (3) (foto 7).

Angst en stress kunnen vogels aangeven door gedrag tegenovergesteld van ontspanning te vertonen. Ze kunnen dan hun veren strak langs hun lichaam houden waardoor ze een slanker uiterlijk krijgen. De vleugels kunnen een klein beetje van de romp afgehouden worden en het lichaam word weggedraaid van de stressor. Wanneer de stress of stress erg toeneemt kan de vogel ook nog achteruit deinzen of gaan flapperen met de vleugels. (3) (foto 6)

Zieke vogel, © shutterstock

Opgewonden incakaketoe

Een laatste duidelijke categorie van lichaamshouding is opwinding. Deze opwinding kan verschillende oorzaken hebben zoals enthousiasme maar ook bijvoorbeeld agressie. Daarom is deze houding vaak een heads up voor extra alertheid bij het hanteren. Wanneer een vogel opgewonden is kan hij zichzelf zo groot mogelijk maken door zijn veren op te zetten en zijn vleugels en staart (gedeeltelijk) te spreiden. Er zijn ook nog subtielere signalen die kunnen duiden op opwinding zoals snel afwisselende pupil dilataties en contracties, ook wel "eye pinning" genoemd, het laag houden van de kop en het

Valkparkiet, alert

openen van de snavel (3).

Veren

Vogels kunnen met behulp van hun verenkleed een grote verscheidenheid aan signalen afgeven. Door verschillende groepen veren op hun kop individueel op te zetten, kunnen vogels op hun eigen manier gezichtsuitdrukkingen maken. De groepen veren kun je globaal onderscheiden in een groep in de nek, bovenop de kop en op de wangen. Bij vogels die een kuif hebben, zoals bijvoorbeeld kakatoes en valkparkieten, is de groep veren bovenop de kop duidelijk te onderscheiden omdat de kuif hierbij mee beweegt (foto 1).

In recent onderzoek is geprobeerd de betekenis van de gezichtsuitdrukkingen te ontdekken. Hierbij is onderzoek gedaan naar blauw-gele ara's in 2018 en naar grote geelkuifkakatoes in 2020. Hoewel de onderzoeken verschillende vogelsoorten bekeken waren de resultaten vergelijkbaar; bij opwindning werden de veren rond de kop plat gehouden en wanneer opwindning ontbrak werden de veren opgebald (foto's 3 en 4). Dit kan betekenen dat er een directe link is tussen de mate van opwindning en het opzetten van kopveren. Helaas zijn beide onderzoeken op erg kleine schaal uitgevoerd en zou er verder onderzoek uitgevoerd moeten worden om dit te bevestigen (4,5).

Naast het opzetten van veren kunnen vogels ook op een andere manier met hun veren communiceren. Ze hebben namelijk UV patronen op hun verenkleed, die voor ons mensen met het blote oog onzichtbaar zijn. Bij verschillende Australische papegaaiaachtigen is inmiddels ontdekt dat ze een fluorescerend geel pigment in hun veren hebben. Dit patroon is voor vogels onderling zichtbaar, maar maakt ze niet extra zichtbaar voor roofdieren die de kleuren niet kunnen waarnemen. Dit pigment wordt gebruikt om een potentiële partner mee te kiezen, maar het is nog niet bekend of de fluorescentie een extra bijdrage levert, of simpelweg een toevoeging is aan het al bestaande kleurenpatroon van vogels (6).

Blozen

Tijdens het bovengenoemde onderzoek naar blauw-gele ara's kwam er nog een vorm van non-verbale communicatie aan het licht: blozen. Bij mensen is bij blozen sprake van vasodilatatie van bloedvaten in het gezicht, wat door emoties wordt opgewekt (7,8,9). Bij de ara's leek zich een vergelijkbaar fenomeen af te spelen. Het gebied rondom de ogen werd roder gekleurd wanneer de ara's interactie hadden met hun verzorgers en dit nam weer af wanneer de interactie ontbrak (4). Dit zou kunnen betekenen dat ara's - net als mensen - blozen van bepaalde interacties, maar ook hier zou verder onderzoek naar gedaan moeten worden.

Een ander onderzoek naar blozen was gericht op roofvogels met een (gedeeltelijk) kale kop. Bij deze vogels was het blozen gemakkelijk te observeren. De huid van de kale plekken op de kop bleek significant meer bloedvaten te hebben, wat het optreden van blozen kan faciliteren. In dit onderzoek, waar is gekeken naar zuidelijke kuifcaracara's en kaggieren, toonden de vogels - net als de ara's - in een relaxte toestand nauwelijks blozen. Wanneer er sprake was van opwindning, bijvoorbeeld tijdens het eten, nam het blozen toe. Echter zou dit ook gerelateerd kunnen zijn aan thermoregulatie, omdat de vogels bij opwindning ook actiever worden (10) (foto 5). Onze lichaamstaal naar vogels Er kan soms

Blauwgele ara met opgezette kopveren

Blauwgele ara met platte kopveren

een groot verschil zitten tussen hoe mensen non- verbaal communiceren en hoe andere dieren dat doen. Wanneer je als mens je tanden laat zien is dat in het algemeen goedaardig bedoeld, maar wanneer een hond het doet betekent het vaak het tegenovergestelde (11). Een vergelijkbare miscommunicatie kan ontstaan tussen mensen en vogels, bijvoorbeeld door oogcontact. Het aanstaren van een vogel, een prooidier, door de mens, een roofdier, kan leiden tot verhoogde alertheid en wellicht stress bij vogels. De manier waarop men een vogel benadert, kan dus ook een grote impact hebben op het gedrag de vogel.

Blozende en niet blozende kaggier

De /

osel

Kromsnavels hebben behoefte aan groenvoer

Rafael Zamora Padron Wetenschappelijk directeur Loro Parque Fundación

Foto: Henk Branje

Groenvoer belangrijk voor het in broedconditie komen

Zoals elk jaar attenderen we onze lezers er op hoe belangrijk het is om onze papegaaien vóór het broedseizoen groenvoer te geven. Vreemd genoeg zijn er veel liefhebbers die hier niet aan denken en die elk seizoen te laat beginnen met het geven ervan. Het is belangrijk te onthouden dat, ofschoon groenten en eenjarige kruiden het hele jaar door kunnen worden gegeven, het voeren ervan het belangrijkste is na de eerste regenbuien in de herfst en vóór de kweek.

Voor papegaaien betekent "goed gevoed zijn" niet dat ze perse elke dag een gevarieerd aanbod moeten hebben. Het gaat erom dat ze de noodzakelijke elementen kunnen opnemen, afhankelijk van de tijd van het jaar. Dit is de reden waarom de meeste soorten papegaaiachtigen, wanneer ze bijvoorbeeld elke dag rode paprika krijgen, deze gedurende het ene seizoen zullen weigeren en deze op onverklaarbare wijze in hun geheel zullen consumeren gedurende andere maanden.

Verrijking

Wanneer we begrijpen dat vogels mede door het eten van groenvoer in broedconditie komen, kunnen we beter zien waaruit om-

gevingsverrijking bij papegaaien bestaat en dat deze verrijking ook de voeding omvat. De afwezigheid en aanwezigheid van voedsel in een dieet duidt op variatie. Wanneer we het hele jaar door hetzelfde geven zonder enige verandering, zal dat vooral gevolgen hebben voor deze groep vogels, die in de natuur gewend is aan heterogene voedselbronnen gedurende het jaar, uiteraard afhankelijk van de beschikbaarheid ervan.

De volgende vraag die ons wordt gesteld gaat over de groene bladeren die in de herfst en winter gegeven moeten worden en in welke hoeveelheid. Beide vragen zijn belangrijk. Groenvoer is een aanvulling en als zodanig moeten we het ook verstrekken. Bladgroenten zoals sla, snijbiet, spinazie moeten in gematigde hoeveelheden worden gegeven; wanneer je het 's morgens verstrekt moet er 's middags niets meer van over zijn. Groenvoer moet worden gewassen en gedroogd voordat het aan de papegaaien worden gegeven; dit doen we om bacteriële besmetting vanaf de grond waar ze vandaan komen te voorkomen. Er moet ook worden gelet dat het groenvoer niet afkomstig is van land dat is behandeld met pesticiden of andere giftige stoffen.

Paardenbloem

Paardenbloem is een van de belangrijkste eenjarige planten; ze heeft bij papegaaien een zuiverende werking op het organisme. De bladeren worden zelfs zeer gewaardeerd door zaad etende soorten. Het om de andere dag verstrekken van paardenbloem vóór het broedseizoen zal de vogels helpen bij de voorbereiding ervan. Voor jonge vogels is het ook erg belangrijk dat ze van jongs af aan wennen aan dit soort supplement en met behulp hiervan elk jaar hun metabolisme actief houden.

In Loro Parque Fundación zijn de papegaaiensoorten uit Oceanië de meest fervente consumenten van paardenbloem. Soorten zoals amazones of zwarte kakatoes hebben een voorkeur voor grote snijbietbladeren en broccoli. Voor alle soorten witte kakatoes is alfalfa een van de favorieten en de bijdrage van minerale zouten is net zo belangrijk als die van vitamines.

Na de winter komt vogelmuur (*Stellaria media*) weer tevoorschijn. Vogelmuur wordt praktisch over de hele wereld aangetroffen. Laten we niet vergeten dat zowel de zaden als de bloemen zeer belangrijke chemische signalen voor de voortplanting zullen geven.

Zonparkiet

De beginnende kromsnavelkweker

- Het houden van kromsnavels -

Deel 1

© Adri van Kooten

Inleiding

Deze artikelenreeks is vooral bedoeld voor de beginnende vogelliefhebber die heeft besloten om kromsnavels aan te schaffen maar met allerlei vragen wordt geconfronteerd waarop hij/zij (nog) geen of onvoldoende antwoorden heeft. Hierbij valt te denken aan 'Waar moet ik om denken bij de aanschaf van vogels?', 'Welke bouwmaterialen kunnen het best gebruikt worden bij kromsnavels?', 'Welke eisen worden er gesteld aan de voeding van deze vogels?', 'Hoe groot moet de volière zijn in relatie tot het aantal aan te schaffen vogels?', 'Kunnen er planten in de volière?', 'Wat te doen bij ziekte van één of meerdere vogel(s)?', 'Welke kromsnavels kunnen bij elkaar in één volière?', 'Hoe verloopt het broedproces van de verschillende soorten kromsnavels?'

Op al deze, maar ook op tal van andere vragen, zal ik in deze artikelenreeks proberen antwoord te geven. Daarnaast zal ik ook een aantal kromsnavels wat uitvoerig bespreken en behandelen.

Aanschaf van vogels en CITES overdrachtsverklaring

Alvorens u overgaat tot aanschaf van vogels is het volgende van belang! Hoewel een en ander nog lang niet altijd gebruikelijk (en duidelijk) is bij vogelliefhebbers adviseert de NBvV de leden van de bond het huidige NBvV-overdrachtsformulier te gebruiken bij de verkoop en aankoop van vogels. Dit verdient voor de beginnende kweker (maar mogelijk ook als gevorderde kweker) enige toelichting. Sinds 2019 bestaan er nieuwe regels waarin staat dat handelsactiviteiten met kooi- en volièrevogels, die op CITES* bijlage B van de Europese soortenlijst staan vermeld, verboden zijn. Dit geldt echter niet als kan worden

bewezen dat de vogel(s) legaal zijn verkregen. Wat betreft bijlage B van de Europese soortenlijst geldt dat vrijwel alle lori's, kakoes, papegaaien en parkieten op deze lijst staan met uitzondering van de grasparkiet, de halsbandparkiet, de valkparkiet en de agapornis roseicollis. Ook geldt de uitzondering voor soorten die geplaatst zijn op de CITES-bijlage A. In het kader van de aanschaf van vogels uit de CITES-bijlage B is het dus van belang dat u legale vogels aanschaft. Kort samengevat is sprake van legale vogels als deze:

- In een kooi of volière zijn geboren (en een passende gesloten vaste voetring dragen);
- De ouders legaal zijn ingevoerd;
- Het bestand aan fokparen in principe zonder nieuwe vogels uit de natuur in stand gehouden kunnen worden;
- Het fokprogramma zo is opgezet dat er voor onbepaalde tijd mee kan worden gefokt.

*CITES is een internationale overeenkomst die planten en dieren beschermt. CITES

doet dit door de handel in deze soorten te reguleren. U krijgt met CITES-regels te maken als u beschermde dier- of plantsoorten wilt verhandelen of vervoeren. Of delen of producten daarvan.

Overdrachtsverklaring

Door de verkoper van een vogel uit de CITES-bijlage B, moet dus aan de koper een document worden verstrekt waaruit de legale verwerving van de te verkopen vogel(s) blijkt. Zoals al eerdergenoemd heeft de NBvV al meerdere jaren daarvoor een "Overdrachtsverklaring" in omloop. Deze verklaring is te downloaden vanaf de website van de bond. Door CITES Nederland is ook een standaard overdrachtsverklaring opgesteld voor bijlage B soorten die te downloaden is. Misschien lijkt het allemaal wat ingewikkeld maar het invullen van de overdrachtsverklaring is vrij eenvoudig zoals u hieronder ziet!

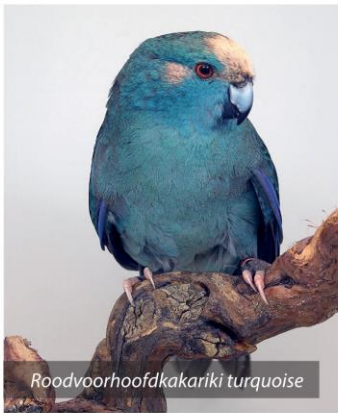
Aanschaf

Met de kennis van bovenstaande kunnen

Een groot aantal (groene) kleurgrasparkieten in een volière

wen nu overgaan naar zaken die van belang zijn bij de aanschaf van kromsnavels. Kromsnavels kunnen zowel in de dieren-specialzaak als bij een kweker worden gekocht. Vaak is het echter zo dat er bij de kweker thuis meer vogels zijn waaruit gekozen kan worden. Daarnaast is veel meer achtergrondinformatie over de vogel(s) te verkrijgen en is de prijs van de vogels vaak wat lager. U moet bij de aanschaf onder meer op de volgende zaken letten:

- Het belangrijkste is de gezondheid van de aan te schaffen vogels. Een gezonde vogel zit actief in de kooi of volière en draagt de veren strak en glad langs het lichaam. De ogen zijn helder en glanzend en hij heeft interesse in alles wat er om hem heen gebeurt. Een vogel die zich niet lekker voelt zit daarentegen vaak met opgezette veren en doffe ogen stilletjes in een hoekje;
- Bekijk de aan te schaffen vogel(s) altijd vanaf een afstand. Ga nooit 'boven' op de kooi of volière staan. Door de meeste vogels wordt dit namelijk als zeer bedreigend ervaren. Zelfs de meest zieke vogel zal in zo'n geval de veren glad en strak tegen het lichaam dragen;
- Kijk of de veren rond de anus schoon zijn. Wanneer deze bevuild zijn met ontlasting kan dit wijzen op diarree, een teken dat de vogel niet gezond is;
- Schaf bij voorkeur jonge vogels aan die nog niet voor de kweek zijn ingezet. Oudere vogels hebben het nadeel dat hun achtergrond onbekend is. Het kunnen vogels zijn die niet of slecht broeden en daardoor weggedaan zijn door de vorige eigenaar;

- Denk er bij het uitvangen aan dat u altijd de borst van de vogel voelt. Het borstbeen mag beslist niet scherp aanvoelen. Is dit wel het geval dan is de vogel veel te mager en mogelijk ziek;
- Controleer de poten van de vogels op het missen van nagels en tenen. Dit is vooral van belang bij mannen omdat het missen van tenen en nagels de bevruchting nadelig kan beïnvloeden.
- Kijk vooral naar het gedrag van de vogel(s). Zitten ze rustig op de zitstok? Erg onrustige vogels kunnen beter niet worden aangeschaft;
- Koop de vogels zoveel mogelijk in het voorjaar. De winter is dan geweest en ze krijgen de tijd om in de volière te acclimatiseren. Nog beter is het om reeds geacclimatiseerde vogels aan te schaffen;
- Vraag aan de verkoper in de winkel en of aan de kweker naar de voedermethode en de merken zaad en eivoer/krachtvoer die hij/ zij gebruikt. Het kan nuttige achtergrondinformatie zijn.
- Koop nooit alleen maar vogels om te voorkomen dat u een vergeefse reis heeft gemaakt en niet met lege handen thuis wilt komen. De aanschaf dient met zorg te gebeuren. Maak een juiste afweging of ze aan de gestelde eisen en wensen voldoen. Dit voorkomt dat er later 'spijtoptanten' in de volière zitten;

- Ook is het van belang, mits de vogels in één verblijf worden geplaatst, niet steeds nieuwe vogels aan de bestaande collectie toe te voegen. Elk vogelpaar heeft in de volière een bepaald territorium waarin het de baas is. Nieuwe vogels worden veelal gezien als indringers, hetgeen vaak leidt tot onrust en ruzies.
- Indien u in het kader van bloedverversing een vogel wilt aanschaffen is het verstandig een vogel van u zelf mee te nemen. Dit geeft u de mogelijkheid om de aan te schaffen vogel(s) met uw eigen vogels te vergelijken en zo te zien of ze een meerwaarde hebben voor uw stam.
- In advertenties worden vogels vaak op de volgende manier aangeboden: 1 – 0 (= man), 0 – 1 (= pop), 1 – 1 (= paartje).
- Koop bij voorkeur alleen maar vogels met een vaste voetring. Dit betekent dat de vogel gekweekt is door een kweker die bij een vogelbond is aangesloten. Op de voetring staat zijn registratienummer vermeld, een volgnummer en, heel belangrijk, het geboortjaar van de vogel. Op de ring is dus direct af te lezen hoe oud de vogel is.
- Vraag naar een overdrachtsverklaring van de aan te schaffen vogel(s).

Wordt vervolgd!

OVERDRACHTSVERKLARING Afdrukken

Ondergetekende 1 (huidige eigenaar/houder)

Naam: _____
 Adres: _____
 Postcode en woonplaats: _____
 Telefoonnummer(s): _____
 en

Ondergetekende 2 (nieuwe eigenaar/houder)

Naam: _____
 Adres: _____
 Postcode en woonplaats: _____
 Telefoonnummer(s): _____

Verklaren overeen gekomen te zijn, het hierna beschreven dier over te dragen.

Omschrijving van het dier:

Ringnummer: _____
 Diersoort: _____
 Ras: _____
 Wetenschappelijke naam: _____
 Geboortedatum: _____ Geslacht: Man Pop

Aanvullende bepalingen: _____

De overdracht is in goed overleg overleg geschied en zonder aanvullende bepalingen aangegeven behoudens de hiervoor genoemde en aanvullende aanvullende bepalingen.
 De eigenaar/houder verklaart, voor zover hem bekend en uitsluitend, het dier in goede gezondheid over te dragen en tevens verklaart te hebben aan alle wettelijke verplichtingen voldoen te hebben van het betreffende dier.

Plaats: _____ Datum: _____

Ondergetekende 1 - handtekening eigenaar/houder: _____
 Ondergetekende 2 - handtekening overnemer: _____

sel

De

Hoe begin je met Europese (zang)vogels? 3 - Boomklever

© Lou Megens

Hier hebben we nu een prachtige vogel voor de beginnende liefhebber. Zeker niet veeleisend, sterk, winterhard, we kunnen de vogels het hele seizoen bij elkaar houden, een mooi verenpak wat altijd strak aaneengesloten is en een aardige roep en zang. Maar vooral zeer interessant gedrag, een vogel die altijd bezig is, zonder dat hij druk gedrag vertoont!

We houden de boomklever in een volière, het liefst als koppel bij elkaar. Ik zag wel succesvolle kweek van boomklevers in een gezelschapsvolière, maar die moet dan toch grote afmetingen hebben. Ze eten een universeelpatee, aangevuld met pinkies, levende meelwormen en buffalowormpjes en eventueel wasmotlarven. Als er jongen zijn laten we de bruine meelwormen weg, de witte (pas vervelde) exemplaren kunnen we wel geven. In de winterperiode geven we wat zaad bij en ze zijn dol op zonnepitten, net als op eikels, kastanjes en walnoten (even halveren). Die klemmen ze onder hun poten of zetten die ergens vast in een spleet waarna ze er op los hakken om het vruchtvlies te bereiken. Het is een prachtig gezicht om de vogels zo bezig te zien!

Nest

De boomklever maakt in de natuur zijn nest met de schilfers van de bast van de grove den. Wanneer we die takken ook in de volière bevestigen zijn ze daarmee lekker bezig. Maar ook dorre bladeren en vermolmd hout of houtkrullen worden in de avicultuur gebruikt.

Nest eieren

Zijn nest maakt hij in een stevige, ruime nestkast met een invlieg-gat van 34 mm. Soms hebben de vogels de neiging om alle spleten (of de in hun ogen te ruime opening van het invlieggat) dicht te metselen met een mengsel van aarde en speeksel, wat hard opdroogt. Dat zou een probleem kunnen geven bij het openen van het deksel van de nestkast. Dit is eenvoudig te voorkomen door tussen het deksel en de nestkast een stuk papier te leggen. Wanneer de vogel gaat metselen, maakt hij alle kieren dicht, maar door het papier blijft het deksel daarvan gevrijwaard! Bij nestcontrole licht je het deksel op en snijdt eenvoudig een gat in het papier! Het legsel kan alles tussen 4 en 9 eieren zijn, waarbij de broedtijd zo'n 16 dagen bedraagt. Alle jongen komen nagenoeg gelijktijdig

Volwassen boomklever

sel

De

uit. Op de vijfde dag moeten we ringen met 3,3mm; zeker niet te lang wachten. Wanneer we een pootje beschadigen met het ringen en het bloedt, wordt het jong verwijderd uit het nest. Als alles goed gaat vliegen de jongen uit na 23 dagen en zijn snel daarna al zelfstandig. De geslachten zijn met een kritische blik zeker wel van elkaar te onderscheiden, Waar bij de man onder de staart en op de flanken de bruine vlekken echt kastanjebruin zijn en scherp afge-

tekend met het wit, is dat bij de pop meer pastelachtig in elkaar overlopend en is het bruin ook minder intensief. Een prachtige vogel die in geen enkele volière misstaat en waarvan de biotoop ook gemakkelijk te maken is en waarvan de vogel dankbaar gebruik maakt! U krijgt er geen spijt van, dat belooft ik u!

Jongen 16 dagen

Jonge boomklever, 23 dagen

ssel

Vogelliefhebbers in Nederland
Goed nieuws over 'DE VOGELWERELD' A.O.B.

Steeds meer Nederlandse liefhebbers willen een abonnement op het tijdschrift 'De Vogelwereld' van A.O.B. Speciaal voor die mensen heeft het bestuur een speciale regeling uitgewerkt. Nederlandse liefhebbers kunnen voortaan door slechts 37 euro te storten op het rekeningnummer BE05 7390 1147 2875 – BIC GEBA BE BB een jaar lang ons tijdschrift ontvangen.

Gelieve naam en volledig adres te vermelden bij de betaling.
'De Vogelwereld' verschijnt 11x per jaar.
9x op 48 blz. A4 en 2x op 64 blz. A4

Uw kan een gratis proefnummer downloaden van www.aobbel.be

GENDIKA
LABORATORIUM VOOR GENETISCH ONDERZOEK

Al meer dan 20 jaar gespecialiseerd in DNA onderzoek

Vogels Duiven Dieren

Geslacht Ziekte Verwantschap Soorten

Voor informatie bel (+31) 0598-619343
of ga naar www.gendika.com

VOLIÈRE BOUWSAMAN
M. 06-51145525
INFO@VOLIEREBOUWSAMAN.NL | WWW.VOLIEREBOUWSAMAN.NL

Voor al uw vogelbenodigdheden
WIM VAN DE LUSTGRAAF
www.wimvandelustgraaf.nl

KBOF DE WITTE SPREEUWEN

Het meest gelezen Belgisch Ornithologisch tijdschrift, pagina's boordevol informatie over onze vogels! Het tijdschrift dat U maandelijks ontvangt en tevens digitaal kan lezen op pc, gsm, tablet.

Voor een jaarabonnement in Nederland gireert u € 41 via een Europese overschrijving bij de KBC bank.
IBAN rekeningnr. BE33 7330 0642 3046 en BIC code = KREDBEBB t.a.v. KBOF – Vergelyen Paul, Dendermondsesteenweg 110 D te BE 9290 Overmere.

Inschrijvingen en inlichtingen bij Achten Paul, Everslaarstraat 78, BE 9180 Lokeren, België.
E-mail: ledenadministratie@kbof.be
Via onze website: <http://www.kbof.be> kan U gratis een proefnummer inzien!

De

Uilen-Dierenpark De Paay

Gelegen in het plaatsje Beesd, 'n paar kilometer van de A2 en langs de fietsroute langs de Linge. 'n Uurtje over? Leuke plek om op je gemak wat vogels en andere dieren te bekijken.

© Henk Branje

Het begin

Vader van Leeuwen had z'n hele leven al vogels en bouwde ooit de eerste volières in Beesd. Met name volières voor Australische parkieten en edelpapegaaien. Toen de kans zich voordeed verhuisde het gezin naar een locatie buiten het dorp, aan de dijk vlak bij de rivier de Linge waar volop plek was om de dierenhobby verder uit te bouwen.

Toen zijn familie in het midden van de negentiger jaren het huis betrok werd door vader van Leeuwen meteen begonnen met het aanleggen van 'n soort privéparkje met allerlei dieren. In de loop der jaren was er een leuke collectie met uilen, kangeroes, neushoornvogels, ara's, ooievaars en reigers. Veel van die dieren waren vanaf de openbare weg te zien en steeds meer

mensen vroegen of ze deze dieren eens mochten komen bekijken.

Wil je echter publiek mogen ontvangen, dan moet je eerst een dierentuinvergunning hebben. Die heeft de familie destijds aangevraagd en in 2000 is het park geopend.

Na het overlijden van z'n vader heeft zoon Roger het huis gekocht en sindsdien in z'n eentje het park beheerd. Dat doet hij vandaag de dag nog steeds, samen met één personeelslid en enkele vrijwilligers.

Geriefhoutbos

Het uilen- en dierenpark de Paay is gelegen in een ongeveer één hectare groot geriefhoutbos op dertig meter van de Linge. Geriefhoutbossen werden vroeger door boeren aangeplant voor eigen houtgebruik of

voor verkoop aan derden. In de loop der jaren groeien de aangeplante boompjes uit tot een heel bos. Het woonhuis van beheerder Roger van Leeuwen ligt midden in het park dat

vlak langs de weg ligt; je moet opletten er niet langs te rijden. Overigens staat er sinds enige tijd een grote, mooi opgeschilderde silo met het opschrift 'De Paay' in een weiland vlak bij het park!

Het park

Zoals gezegd ligt het park midden in een bos en alle volières en andere verblijven zijn aangelegd midden tussen deze natuurlijke omgeving. Je loopt als het ware midden door een bos over smalle zandpaden dicht langs de volières en kooien. In de drassige gedeelten van het park zijn

Laplanduil

Groep flamingo's

Ransuil

de parkvogels gehuisvest: verschillende soorten kraanvogels, ooievaars, kwakken, koereigers en verschillende eendensoorten. Wat de vogels betreft zijn de uilen favoriet bij Rob van Leeuwen. Zo'n twintig verschillende soorten zoals de Europees oehoe, ransuil, kerkuil. Allemaal gehuisvest in flinke voliëres.

Tussen het publiek huppelen wallaby's, parelhoenders, sierduiven, en pauwen. Wat vogels betreft kun je er verschillende ara's bewonderen (blauwgele, soldaten, roodoor, groenvleugel en geelvleugel), kea's, edelpapegaaien, rosé kaketoets. Er is geen specialisatie in bepaalde soorten vogels. Zo is er een koppel rode tangara's en een koppel trompetneushoornvogels, kroonduiven en roulrouls, rijstvogels en glansfazanten, enkele kippensoorten en

roofvogels. Een mooie collectie flamingo's completeert het pakket dieren.

Het park is het hele jaar geopend van 10.00 tot 17.00 uur. Omdat alles buiten te doen is moet je natuurlijk wel een dag met droog weer uitkiezen!

Niet-vogels

Er is een gevarieerd palet aan niet-vogels: zo'n zeven soorten eekhoorns, pinché aapjes, wallabies, capibara, neusberen, stekelvarkens en zelfs heuse kamelen. In een caviaparkje kunnen kinderen de beestjes aaien.

Slot

Elk jaar wordt er nog wel het een en ander aangepast of nieuwgebouwd en van Leeuwen heeft nog wat plannen voor de

toekomst. Geen groots opgezet park, maar een leuke plek midden in de natuur waar je 'n paar uur kunt genieten van de natuurlijk aangelegde vogel- en dierenverblijven.

Bovenaanzicht van gedeelte van het park

Mandarijneend

Glansfazant

Henk Branje 25 jaar hoofdredacteur

Vandaag zit ik bij Henk Branje, de hoofdredacteur van 'Onze Vogels'. Dat heeft een reden, want Henk viert zijn jubileum van 25 jaar hoofdredacteurschap.

© Adri van Kooten

Hoe het begon

Het begon allemaal in 1991 toen hij gekozen werd als bondspenningmeester van de Algemene Bond van Vogelhouders (A.N.B.v.V.). Eén van de eerste dingen die Henk als penningmeester onder de loep nam waren de hoge uitgaven voor het bondsblad 'Vogelvreugd'. Gezien de hoge kosten van het blad kwam bij Henk en het toenmalige bestuur de nadruk te liggen om hierop te besparen. Dit lukte Henk onder andere door bij Duitse bladen goedkoop litho's van vogels te kopen en verschillende binnen- en buitenlandse fotografen te benaderen voor foto's van kooi- en volièrevogels. Veel van deze fotografen hoefden geen vergoeding voor hun foto's; ze vonden het een grote eer dat hun foto's geplaatst werden in 'Vogelvreugd'.

Samenwerking tussen penningmeester en hoofdredacteur

In die tijd was wijlen Harrie van der Linden hoofdredacteur van 'Vogelvreugd'. Er ontstond een innige samenwerking tussen Henk en Harrie waarbij Henk voor de foto's zorgde en Harry voor de artikelen. Toen Harrie van der Linden in 1997 stopte als hoofdredacteur nam Henk het stokje van hem over per 1 januari 1998. Rond dezelfde tijd begon Henk ook zelf artikelen te schrijven, zoals de rubriek 'In de keuken van' die ook nu nog om de twee maanden verschijnt in 'Onze Vogels'.

Knippen en plakken

Henk herinnert zich de eerste jaren van zijn hoofdredacteurschap nog goed. De eerste jaren, zo vertelt Henk, was het allemaal knip- en plakwerk. Niks digitaal. Alle teksten werden in kolommen geknipt net als de advertenties en vervolgens werd alles op papier geplakt. Het 'plakboek' dat hierdoor ontstond ging naar de opmaker,

die het vervolgens 'opgemaakt' terugstuurde naar Henk. Na goedkeuring van de opmaak kon het blad gedrukt worden. In 2000 kwam hierin verandering toen Henk, op verzoek van de drukker, zelf het blad ging opmaken met behulp van het computerprogramma Quark Express. Hier kwam een einde aan toen de ANvB in de loop van 2016 fuseerde met de NBvV. Aan Henk werd gevraagd of hij hoofdredacteur wilde blijven met dien verstande dat de opmaak van 'Onze Vogels' zou blijven bij de toenmalige drukkerij. Dit was voor Henk geen probleem, het zorgde ervoor dat hem veel (opmaak)werk uit handen werd genomen. Na discussies over de kwaliteit van het blad (met name de afdrukkwaliteit van de foto's) en de kosten ervan werd in 2021 overgestapt op een andere drukker en een andere opmaker. Sindsdien verzorgt drukkerij Muller Print & Sign het drukwerk en wordt de vormgeving verzorgd door Ingrid Hubers, dochter van Jos Hubers, hoofdredacteur van Parkieten Sociëteit.

Vogelhobby

Natuurlijk is Henk niet alleen hoofdredacteur van 'Onze Vogels' maar net als wij al-

lemaal in eerste instantie vogelliefhebber. Zijn liefde voor vogels begon op 11 jarige leeftijd. In de nabijheid van zijn lagere school was namelijk een park met volières waarin onder andere grasparkieten. Bijna elke middagpauze, zo vertelt Henk, werd benut om naar de kleurrijke grasparkieten te gaan kijken. Zijn eerste eigen 'volière' was niet meer dan een fruitkist met gaas ervoor waarin twee grasparkietjes, een groene en een hemelsblauwe, werden gehuisvest. Ondanks dat er van huis uit geen belangstelling bestond voor vogels bouwde de vader van Henk toen hij 13 jaar was een volière voor hem. Deze werd overigens wel dusdanig gebouwd dat er gemakkelijk een kippenhok van gemaakt kon worden.... Zijn vader ging er namelijk vanuit dat de belangstelling voor de vogels wel snel weer zou verdwijnen. Niets was minder waar want in 1968, toen hij 16 jaar oud was werd Henk jeugdkampioen met een witte kanarie bij de plaatselijke vogelvereniging in het Limburgse Hulsberg. Toen hij op 18 jarige leeftijd tijdens een vogelkeuring door keurmeester Sjra Janssen werd geroepen om mee te kijken tijdens de keuring van de kleurkanaries werd zijn

belangstelling extra aangewakkerd. Hij begon in 1978 aan de opleiding tot keurmeester kleurkanaries. Deze opleiding werd met goed gevolg afgesloten en sinds 1980 is Henk dan ook al keurmeester van kleurkanaries.

Nadat Henk trouwde in 1979 werden er vijf volières gebouwd waarin diverse Australische parkieten en in een aparte ruimte werden de kleurkanaries gehuisvest. Uitbreiding van het vogelbestand vond plaats toen Henk in 1994 een nieuw huis bouwde en daarbij negen volières bouwde. Deze werden bevolkt met allerlei tro-

pische vogels en diverse soorten Australische parkieten. Sinds Henk 2019 naar een ander huis is verhuisd heeft hij in een (half) tuinhuis nog kleurkanaries en in vijf volières rode kardinalen, schamaliesters, sneeuwkruij roodborsttapuiten en witkap roodborsttapuiten.

Op de vraag of Henk op het gebied van de vogelliefhebberij nog andere bezigheden heeft antwoordt hij dat hij sinds een half jaar ook lezingen is gaan geven. Zo heeft Henk een lezing over '25 jaar in de keuken van' waarin de foto's en informatie die hij al die jaren heeft vergaard. Ook geeft Henk

lezingen over vogelpark Walsrode waar hij al tig jaren komt en vogels fotografeert. Verder heeft hij nog een lezing over vogelvoeding. Het laatste onderwerp ligt hem na aan het hart omdat hij voor zijn pensionering altijd werkzaam is geweest als voedingsdeskundige op mengvoederbedrijven.

Inmiddels zijn we een paar uur verder en na nog wat nagepraat te hebben nemen we afscheid van elkaar en bedank ik Henk voor de tijd die hij wilde vrijmaken voor dit interview.

COLUMN

Keurmeester 149

Leden van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers (NBvV) hebben een opvallende ergernis; ze vinden dat er op provinciale wedstrijden en op het Nationaal Kampioenschap teveel prijzen worden toegekend.

Louis van Kelckhoven

Dat maakt de NBvV tot een van de weinige clubs, zo niet de enige in ons land, waarvan de leden vinden dat er op wedstrijden met eremetaal wordt gestrooid. Districtstentoonstellingen en het nationaal kampioenschap lijken met al dat goud, zilver en brons eerder op juwelierszaken dan op vogelwedstrijden. Met als gevolg dat thuis de volière op een Pandjeshuis lijkt. Voor mijzelf gesproken kan ik er wel mee leven. Ik kan één vogel in een groep spelen, maar dat wil nog niet zeggen dat het dier automatisch kampioen wordt. De vogel moet tenslotte wel het daarvoor benodigde aantal punten halen.

Dat op shows zoveel prijzen worden toegekend komt omdat het prijzenschema is gekoppeld aan het vraagprogramma. De afspraak is dat zolang de vogels het beno-

digde aantal punten halen, in elke groep goud, zilver en brons kan worden toegekend.

Op de keurmeestersopleiding leerden wij dat prijzen zijn betaald en dat het dan ook wel zo fijn om die ook toe te kennen. Het idee was ooit dat veel prijzen meer inzenders zouden lokken, maar als iedereen die meedoet een prijsje krijgt wordt het een beetje een kinderfeestje. Dan verliest het krijgen van een prijs zijn betekenis en wordt het prijzenfestival juist een reden om niet mee te doen aan een districts-tentoonstelling of het nationaal kampioenschap. Dan besteedt de vogelhouder liever tijd en moeite aan deelname aan de landelijke tentoonstelling van zijn of haar speciaalclub.

Het voorstel vanuit de Keurmeestervereniging is dan ook om de koppeling tussen vraagprogramma en prijzenschema los te laten. Aan het hoofdbestuur (HB) van de NBvV de schone taak om, geadviseerd door de bondsraad (BR), een nieuw prijzenschema op te stellen. Door het aantal te vergeven prijzen (betaald of niet) met zeg de helft terug te brengen, wint het krijgen

van een prijs aan betekenis. Het eremetaal aan waarde.

Door vraagprogramma en prijzenschema los te koppelen blijft de structuur van het vraagprogramma overeind. De Technische Commissies zijn, met goedvinden van de keurmeestervereniging, voornemens om dat vraagprogramma in te dikken.

Het vraagprogramma is een logische lijst van soorten en kleurslagen. In die soms eindeloze opsomming staan zat vogels die nooit meer worden ingezonden. Daar kan een streep door. Er wordt kritisch gekeken naar mutaties en mutatiecombinaties die op het oog niet te herkennen zijn. Waarbij de keurmeester op de blinde lijst moet lezen wat er geacht wordt voor hem of haar in de kooi te zitten. Dan is Niet Gevraagd (NG) een betere oplossing dan er goud, zilver op brons op te plakken.

Bondsmededelingen april 2023

sel

DISTRICT FRIESLAND

Vogelvereniging Schagen & Omgeving [S25] heeft dit jaar 5 jubilarissen, daaronder waren: N.H. Mulder

(50 jaar), H. Dudink (50 jaar), J. Modder (50 jaar) en L. de Jongh (60 jaar). Op de foto's het moment waarop voorzitter Th. Smit de speldjes uitreikt.

DISTRICT ZUID-HOLLAND

Bij VV "De Vogelvriend" uit Zoetermeer is Chris van Dam 60 jaar lid van de NBvV. Hij is oprichter van de vereniging. Hij is vele jaren voorzitter geweest en nu 2e voorzitter. Ook heeft hij veel films gemaakt van de natuur die hij geregeld op verenigingen draait. Chris van Dam is erelid en heeft en heeft zelfs diverse keren met neophema's een wereldkampioenschap weten te behalen.

Bij VV "De Edalzanger Groot-Ammers" (G16) heeft Districtsvoorzitter Lex Kaptein op donderdag 16 februari tijdens een ledenavond 4 mensen gehuldigd en een erelid benoemd. Daaronder was Gerard van Abshoven voor zijn 50 jarig lidmaat-

schap. Wim Rozendaal werd voor zijn jarenlange verdienste aan de vereniging tot erelid benoemd.

NBvV ALGEMEEN

Op 23 februari werd door de NBvV voorzitter aan Tinus de Graaf de speld bijzonder gewaardeerd Lid NBvV uitgereikt. Tinus heeft 25 jaar activiteiten verricht voor de commissie Bijzondere Kweek en heeft na de NK 2023 (waar drie oorkondes toegekend werden) besloten dat het genoeg was. Leeftijd en het niet meer lange afstanden rijden als reden. Tinus is bekend bij menigeen, als voormalig keurmeester NBvV die streng doch rechtvaardig zijn oordeel gaf. Tijdens de uitreiking, bij Tinus thuis in Luttelgeest, werden door Tinus anekdotes verteld over het verleden en uiteraard zijn vogels even bekeken. Tinus, dank voor je inzet!

De /

Jubilea

Jubilarissen 25 jaar

H.J.Buiting, T. Dibbes, R. Kok en H.G. van der Spoel, afd. Wehl (W12);
J. Smink, afd. Leeuwarden 2 (L25);
J. v.d. Maar, afd. Grootegast (G17);
J. van den Molen, afd. Kampen (K18);
J. Amelink, afd. Olst-Diepenveen (OD1);
C. K. Kindt, afd. Schagen eo (S25);
G. Styleman en Mevr. A. Thijs, afd. Clinge (C02);
E. Ambachtsheer, T. bouter en H. van Sinderen, afd. Groot-Ammers (G16).

Jubilarissen 40 jaar

J. Slagt en H. Weijers, afd. Wehl (W12);
J. Oostvogels, afd. Ruchphen (R27);
W. Bastiaannet, K. R. Beens en B. van Gelder, afd. Kampen (K18).

Jubilarissen 50 jaar

N.H. Mulder, H. Dudink en J. Modder, afd. Schagen eo (S25);
G. van Abshoven, afd. Groot-Ammers (G16).

Jubilarissen 60 jaar

Th.J.M. Lamers, afd. Gouda (G03);
L. de Jongh, afd. Schagen eo (S25);
C. van Dam, afd. Zoetermeer (Z01).

Ereleden

H. van Schijndel, afd. Boxtel 1 (B13);
E. Brugman, Nieuw Vennep (N39);
C. van Dam, afd. Zoetermeer (Z01);
W. Rozendaal, afd. Groot-Ammers (G16).

Overledenen

H. O. Stevens, uit Nieuwe Pekela was oud-bestuurslid van V.V. "De Vogelvrienden", afd. Veendam (V03); G. Droge uit Schiedam was erelid en oud-keurmeester van V.V. "Schiedam", afd. Schiedam (S01); T. Cremers uit Thorn was oud-bestuurslid van V.V. "Kawitro", afd. Wessema (456).

L.L. Raalte, Schagen (S25); J.H.M. Schas-

foort, Losser (326); J. Verduijn, Kaatsheuvel (529);

H. van der Velde, Lemmer (L10); P. Kats, Nieuw Balinge (H53); H. de Groot, Leiden (K06);

R. Dekker, Ermelo (P09); G. J. Hellewegan, Diepenveen (OD1); P.W. Hermsen, Zwijndrecht (Z04);

H.J. Meurer, 's-Gravenhage (H02); P.J. De-

nissen, Nijmegen (N05); R. Aceke, Evergem (N09);

W. M. Das, Vaassen (V08).

Wij wensen alle nabestaanden veel sterkte bij het verwerken van hun verlies.

Dé dieradministratiesoftware voor de kleindierfokker.

Kijk voor meer informatie op www.faunaconnect.com en probeer 1 maand volledig gratis en zonder verplichtingen.

ERELEDEN

L.M.G. Bertina, C. van Elven, H. de Geus, R. Grefhorst, J. Heesakkers, H.P.G.M. van Hout, J.A.M. Kerkhof, P.J.F. Klören, T.J. Koenen, C.G. Maandag, S. Munniksma, K. Snijder, Mr. H.J.M. Stienen, H.K. v.d. Wal, C.W. Westland, W. Zijlstra.

LEDEN VAN VERDIENSTE

J.J. Aelbrecht, J. v/d Beek, E.B.A. Berns, T. Bielderma, K. Bink, B. Bosch, H. Branje, A. Castermans, R. van Dijk, A. Gort, P. Hagenaars, B.A.M. Horsting, A.J. Houtkooper, H.F.M. Jansen, J.M.C. van Kempen, G. Koenderink, J. Kreijveld, C.H.M. van der Linden, C. van Lunteren, A. Mertens, A. van Mingeroet, A.P.F. van Niel, P. Ooijen, C. van Oosterhout, J. Perdon, R. Steenbakkers, H. Suichies, W.A. Tolman, P. v.d. Tuin, P. Ubachs, J. Wijnhoven, H. Wouwenaar, K. Zegelaar.

HOOFDBESTUUR

Voorzitter: Albert Zomer, tel. 06-15318939, E-mail: albertzomer1958@outlook.com
Secretaris a.i.: Raymond Berghouwer, tel. 06-11793194, E-mail: raymond@Berghouwer.com
Penningmeester: Dirk Verburg, tel. 0113-502676, E-mail: cn.vogel@zeelandnet.nl
2e voorzitter: Rick Oudenampsen, tel. 06-22101101, E-mail: info@oudenampsen.com
Bestuurslid: Sjaak van Bennekom, tel. 035-6562027, E-mail: jjvanbennekom@hetnet.nl

VERTROUWENSPERSOON

Jan Perdon, tel. 06-53256215, E-mail: pdteh@home.nl

SECRETARIAAT KEURMEESTERSVERENIGING

Henk Jansen, De Lek 9, 5152 RM Drunen, tel. 06-19931488, E-mail: secretariaatkmv@hotmail.com

BONDSBUREAU

Bezoekadres: Aletta Jacobsstraat 4, 4623 ZB Bergen op Zoom.
 Postadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.
 Telefoon: 0164-235007
 E-mail: info@nbvv.nl
 Internet: www.nbvv.nl
 Het bondsbureau is op werkdagen geopend van 8.30 tot 12.30.

Uitgebreide contactinformatie vindt u op onze website www.nbvv.nl

De Vogel

COLOFON**Colofon****UITGEVER**

'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 20.000 leden. De NBVV is opgericht in 1933. De totale oplage van Onze Vogels bedraagt 21.000 exemplaren.

Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBVV door zich aan te sluiten bij een van de circa 500 plaatselijke verenigingen van de bond. Ook bestaat voor iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdeling/vereniging om verspreid lid worden van de NBVV. Een verspreid lidmaatschap kost voor 2023 € 42,- per jaar (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd).

ABONNEMENTSPRIJZEN

Nederland € 32,- per jaar (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd). België € 38,-, Priority-post naar alle andere landen € 96,-. Verspreid lid buitenland: bovenvermelde bedragen met € 10,00 verhogen. Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

ADRES

NBVV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom tel. 0164-235007 (bereikbaar tussen 08.30 en 12.30 uur), e-mail: info@nbvv.nl, website: www.nbvv.nl

Bankrekeningen: ABN AMRO bank, IBAN: NL55ABNA0468959262 (BIC: ABNANL2A) - ING bank: IBAN: NL96INGB0001148324 (BIC: INGBNL2A) t.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers.

De NBVV staat ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda onder nummer 40280824.

REDACTIE

Hoofredactie: Henk Branje – te bereiken via E-mail: hbranje@icloud.com
 Redactieadres: per adres Bonds bureau NBVV, t.a.v. redactie Onze Vogels – zie bovenstaand.

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven en deadlines voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen via het bondsbureau te Bergen op Zoom.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBVV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeelten daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

VORMGEVING: Ingrid Hubers**DRUK:** Muller Print & Sign - Amsterdam

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd in de tweede volle week van de volgende maand.

BEËINDIGING LIDMAATSCHAP:

Afdelingsleden kunnen, indien gewenst, hun lidmaatschap beëindigen middels opzegging bij de vereniging waar zij lid zijn. Dit kan per kwartaal. Het lidmaatschap voor verspreide leden is per jaar opzegbaar. Verspreide leden kunnen hun jaarlidmaatschap telkenmale per 31 december opzeggen via het Bonds bureau.

De

Granaatastrilde

Uraeginthus granatina

april

© Pieter van den Hooven

De granaatastrilde behoort tot de blauwfazanten familie. Ze hebben dezelfde wetenschappelijke familienaam. Opvallend zijn de violet gekleurde onderdelen, welke kleur in de vogelwereld maar weinig voorkomt. De foto op de kalender maakt een kleurbeschrijving van de man overbodig. De pop is lichter en minder intens van kleur. Kouder bruin op de rug en lichter beige-bruin op de buik. Wel met violette wangen, maar deze zijn fletser van kleur, en geen zwarte keelvlak.

De granaatastrilde komt voor in het zuidelijk gedeelte van Afrika. Daar geven zij de voorkeur aan wat drogere gebieden die begroeid zijn met doornig struikgewas. Ze foerageren veel op de grond waar ze allerlei zaden opscharrelen. Daarnaast worden ook vrij veel insecten gegeten, waar ze blijkbaar meer behoefte aan hebben dan de blauwfazantjes.

Vooral in het droge seizoen worden veel termieten gegeten. Ze kunnen lang zonder drinken, maar als er water in de buurt is maken ze daar wel gebruik van.

Gewoonlijk komen ze in paren voor, of in kleine familiegroepen. De paren bezetten een territorium van een paar honderd m² waaruit soortgenoten worden verjaagd. Ze zijn dus wat meer territoriaal dan de nauw verwante blauwfazantjes. In gevangenschap dienen de vogels dan ook paarsgewijs te worden gehouden. De nesten worden gebouwd in struikgewas (lieft doornig) op een hoogte van 50 cm tot 2,5 a 3 m hoog. Het is een bolvormig nest met een zij-ingang, gebouwd van groen gras en gevoerd met veren. Ongeveer 5 witte eitjes worden gelegd welke na 12-13 dagen uit komen. De jongen worden grotendeels met insecten gevoerd en na ongeveer 16 dagen vliegen ze uit en worden dan nog wel enige tijd door de ouders gevoerd.

De granaatastrilde is de waardvogel van de broedparasiet de koningswida (*Vidua regia*). Deze legt één ei bij een legsel in welke het jong gelijk met de andere jongen uitkomt en samen met de eigen jongen wordt grootgebracht. Dus niet zoals bij onze koekoek: er gaat geen legsel verloren, de gastouders moeten alleen één extra jong grootbrengen.

In volière milieu waren het altijd lastig te kweken vogels. Mondjesmaat zag je ze op een tentoonstelling. Echter de laatste jaren zie je ze toch meer op de tentoonstellingen. Blijkbaar hebben meerdere liefhebbers zich toegelegd op het kweken met deze fraaie soort. Hopelijk is het voldoende om de granaatastrilde voor onze liefhebberij te behouden.

Pieter van den Hooven

use/

www.nbv.nl

De /